

III. 4284 a7

AZ UNGI

REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

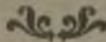
1910. SZEPTEMBER HÓ 8-ÁN UNGVÁRON
TARTOTT KÖZ- ÉS BIRÓSÁGI GYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

42. szám.

SZERKESZTETTE :

NÉMETH PÉTER
PAPI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL

1910

AZ UNGI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

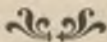
1910. SZEPTEMBER HÓ 8-ÁN UNGVÁRON
TARTOTT KÖZ- ÉS BIRÓSÁGI GYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

42. szám.

SZERKESZTETTE:

NÉMETH PÉTER
PAPI FŐJEGYZŐ.

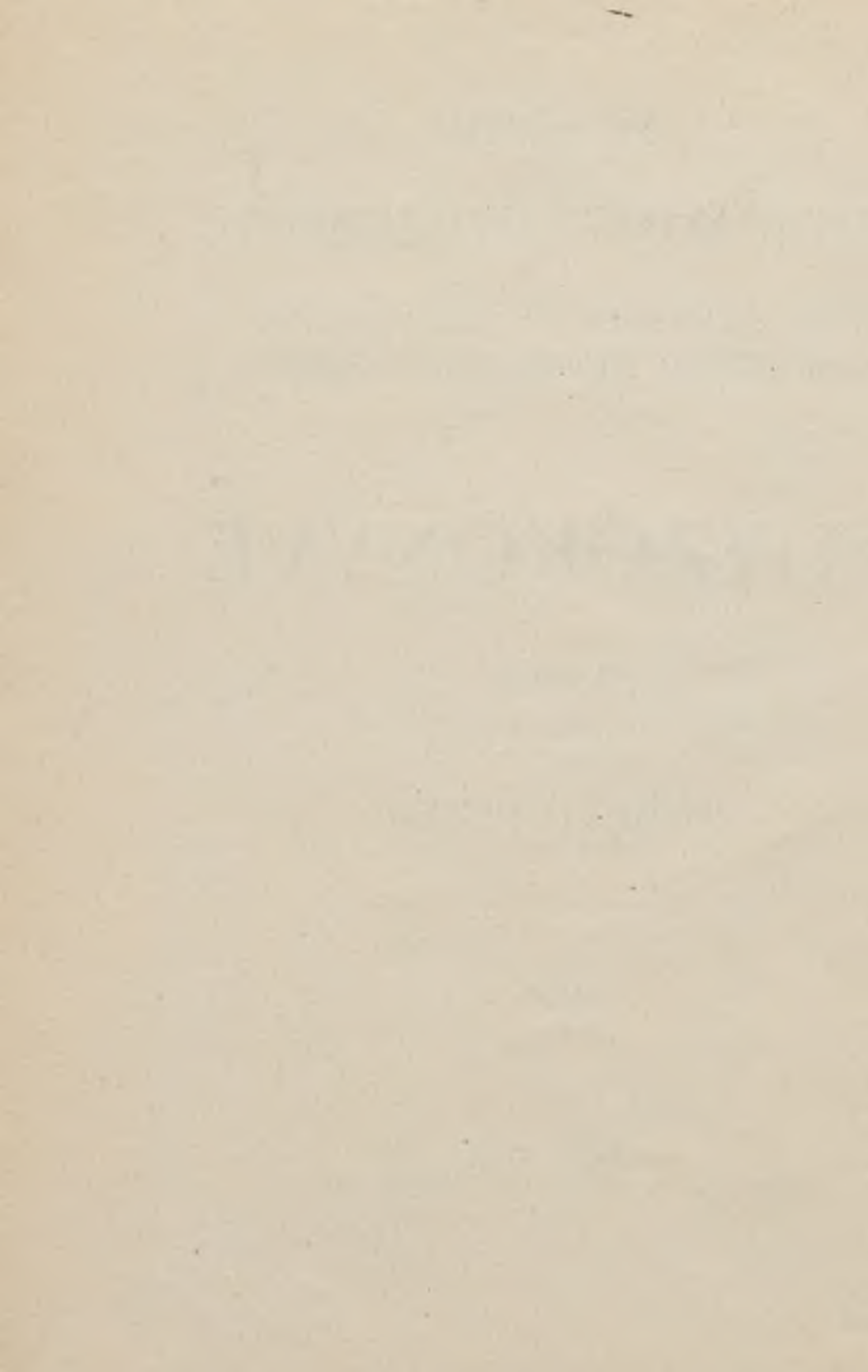

SÁROSPATAK

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL

1910

III 428407

AZ UNGI REF. EGYHÁZMEGYE 1910. SZEPT. HÓ 8-ÁN
UNGVÁRON TARTOTT KÖZ- ÉS BIRÓSÁGI GYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelen voltak: Szűcs István tizzasalamoni lelkész, esperes, mint egyházi elnök, Minay István legidősebb vil. tanácsbíró, mint világi elnök, Szőlössy Gyula ungcsepelyi, ifj. Szakal István vámoslucskai, Komjáthy Gábor ungvári, Nagy Sándor kisdobronyi, Magyar Bertalan nagydobronyi lelkészek, papi tanácsbírák, — Szabó Lajos, Szilágyi Sándor, Bernáth Zoltán vil. tanácsbírák, Hegyi György egyházmegyei ügyész, Németh Péter csongori lelkész, papi főjegyző, Pataky Pál ungtarnóci, Maksa József nagykaposi lelkészek, papi aljegyzők, Kovács Dániel világi fő-, Szabó Zoltán világi jegyző, Tóth Lajos szürthei lelkész, egyházmegyei pénztárnok, id. Szakal István szeretvai, Morvay József ráti, Szőlössy Ferenc mokcsai, Szabó Endre minaji, Móré Gábor jenkei, Móré Elek ungpinkóci, Szabó István eszenyi, Kiss László bátfai, Nagy Géza vajkóci, Gece Géza gálócsi, Sallay Gyula nagyszelmenci, Kálniczky János bezői, Csomár Béla tisaásványi, Ráckövy János palágyi, Magda Sándor csicseri, Nyomárkay Sándor ungnyarádi, Benkő Lajos iskei, Ujlaky Sándor bajánházai, Komjáthy István nagygejőci, Varga Károly korláthelmeci, Papp István pályini, Rácz József felsőrőcsei, Peley József záhonyi, Barkaszi Károly szalókai lelkészek. Soltész Andor vajáni, Kiss Jenő ungvári, Bakcsy Gyula csapi, Nagy Sándor kiscejőci segédlelkészek. A tanítótestület részéről megbízottak: Balogh Dániel palágyi, Bóczér István csicseri tanítók. Az egyházak részéről mint megbízottak: Tizzasalamonból: Balogh Mihály, Nagyszeretváról: Bartóffy Lajos, Nagygejőcből: Györke Imre, Nagykaposról: Balogh Sándor. A tanítói karból: Sulyok János testületi elnök, Soltész Károly, Mesko János, Karabélyos Gyula, Csighy Ferenc, Szabó József, Bócsay Balázs, Rózsa Lajos, Böszörményi László, Mátyás István, Balla Ernő, Sulyok Dezső, Szekeres Dénes, Tóth Miklós, Feké Kálmán tanítók.

1. Esperes tudatja, hogy Komjáthy Béla egyházmegyei gondnokunk betegsége miatt ez alkalommal se lehet jelen gyűlésünkön, azért legidősebb egyházmegyei vil. tanácsbírákat, Minay Istvánt felkéri az elnöki szék elfoglalására.

Komjáthy Béla egyházmegyei gondnoknak eimaradását az egyházmegyei közgyűlés mély sajnálattal veszi tudomásúl. Minay István a vil. elnöki széket elfoglalja s a gyűlést megnyitja.

2. A megbízó-levelek beadatván, a gyűlés tagjai igazolattnak.

Virág József, Bacskay Sámuel, Kovács István lelkészek igazolt elmaradását a fent összeállított névsor szerint megalakult közgyűlés tudomásúl veszi.

3. Az egyházmegyei aljegyzői állásra Kovács István és Maksa József között elrendelt szűkebbkörű szavazás eredménye az 1910. aug. 30-án felvett szavazatbontó bizottsági ülés jegyzőkönyve szerint: a beérkezett 39 szavazatból Maksa József 20, Kovács István 19 szavazatot nyert.

Maksa József nagykaposi lelkészt a közgyűlés megválasztott egyházmegyei aljegyzőnek kijelenti s miután az esküt leteszi, Németh Péter főjegyző üdvözlése s a gyűlés jókívánatai után helyét a zöld asztalnál elfoglalja.

4. Mult gyűlésünk 27/b. pontja alatt kiküldött bizottság a 2000 koronás építkezési segély amortizációs kölcsönfelvétel ügyében 1910. aug. 14-én Ungváron felvett jegyzőkönyvét beterjeszti, mely szerint a bizottság ezen ügynek beható tanulmányozása és megvitatása után következő javaslatot terjeszti elő: Az építkező egyházak 2000 kor segély iránti igénye hogy minél előbb, sőt lehetőleg egyszerre elégíttessék ki, — elvben elfogadjuk, a törlesztéses kölcsön felvételét azonban mellőzni kívánjuk; mert ezt első sorban megnehezíti az egyházmegyére nézve a jelzálogi biztosíték nyújtása; továbbá az, hogy a tervezet 30, legfeljebb 40 ezer kor. kölcsön felvételét

ajánlja, a kérvényező egyházak száma pedig már eddig 23. Így az igény a kölcsönösséget már 6000 koronával lépne túl. Mi történik az ezután jelentkező szükségletekkel? az elemi csapások által okozott rögtöni segélyezést követelő szerencsétlenségek esetén. Így a törlesztéses kölcsön az igényeket kielégíteni nem képes s az egyházmegye segélyakcióját 32 évre megbénítaná. Ez okok folytán a bizottság javaslata: mondja ki a nt. egyházmegyei közgyűlés, hogy a H. M.-féle ungvári két házat eladóvá teszi s a nyerendő összeggel fogja az építkező egyházak segély-igényeit kielégíteni, mely után az egyházak csak egy százalékot fognak fizetni. Addig pedig a sürgős szükségleteket az egyházmegyei alapokból adandó kölcsönök útján fedezi. Az épületek eladását nem csupán az a körülmény indokolja, hogy bérlakásokká átalakítása tetemes költségbe kerülne, hanem főként, hogy a házak bérjövödelmét a fentartás költségein kívül az állami és a folyvást emelkedő községi pótdadó nagyrészből fölemésztene. Magyar Bertalan az ungvári két ház eladását a végrendeletből kifolyólag nem tartja megengedhetőnek; mert miután egyházmegyei gyűléseinket állandóan Ungváron tartjuk, az egyházmegyének egy alkalmas gyűlésteremre van szüksége.

Majd többek felszólalása után a bizottság javaslata szavazás alá bocsáttatván,

a közgyűlés a bizottság javaslatát 3 szavattal szemben elfogadta, s az ungvári két ház felbecsülésére Szőlőssy Gyula elnöklete alatt Szabó Lajos, Hegyi György, Komjáthy Gábor, Szabó Endre és Tóth Lajos tagokból álló bizottságot küldött ki, meghatalmazván a bizottságot, hogy a becslésre egy építészeti szakértőt is felhívjon.

Ezen határozatot a hivatalból való felterjesztésen kívül Magyar Bertalan a főtiszteletű egyházkerületre tisztelettel megfélebbezi.

5. Nagy Sándor, ki az első lelkészképesítő vizsgát 1910. június 21-én Sárospatakon letette, az ungi egyházmegyébe bekebeleztetését kéri.

Nagy Sándor, mint Kisgejőcben alkalmazott segédlelkész, az ungi ref. egyházmegyébe bekebelezést nyer.

5/a. Molnár Ferenc, végzett theologus 1910 július 20-án a püspöki hivatalból nyert ideiglenes kibocsátványa alapján Nagydobronyban nyervén alkalmazást — mint segédlelkész — az ungi egyházmegyébe bekebelezését kéri.

Molnár Ferenc az ungi egyházmegyébe bekebelezést nyer azon utasítással, hogy első lelkész-képesítő bizonyítványát annak idejében az esperesi hivatalhoz terjessze be.

6. Id. Szakal István nagyszeretvai lelkész 79 éves korára, 52 évi papi szolgálatára hivatkozva s szolgálatképtelenségét igazoló orvosi bizonyítványt mellékelve, káplántartási kongruáért folyamodik.

Id. Szakal István nagyszeretvai lelkésznek káplántartási kongruáért beadott kérvényét agg kora és betegségéből folyó szolgálatképtelenségét igazoló orvosi bizonyítványával egyházmegyei közgyűlésünk meleg pártolással terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületre.

7. Rác József felsőrőcsei lelkész jelenti, hogy az üreseedés ideje alatti s felerészben a szükösi tárt illető felsőrőcsei lelkészi jövedelemről ez idő szerint még nem tudja a számadást beterjeszteni, mert a tanító, aki erre nézve felvilágosítással szolgálhatna, szabadságon van.

Ezen jelentést tudomásul véve, utasítja az egyházmegyei közgyűlés nemcsak a felsőrőcsei, hanem a korláthelmeci és bezői egyházak előjáróságait is arra, hogy lelkészi állásaiknak az üreseedés ideje alatti jövedelméről s arról, hogy a Szükösi tárt illető féljövédelmet rendeltetési helyére elküldötték: jövő tavaszi gyűlésünkre okmányolt számadásaikat s jelentéseiket feltétlenül terjesszék elő.

8. Kovács János szalócai gondnok beterjeszti a két évig (1908. március—1910. április) üresedésben levő lelkészi állásnak befolyt s felerészben a Szükösi tárt illető jövedelméről az elszámolást, mely szerint bevétel készpénzben 4000 korona. Kiadás: a) a lelkészi szolgálat ellátására 2472 K 83 f; b) lelkészválasztási költségekre 276 K 77 f, c) egyházi épületek építésére 1250 K 40 f, összesen 4000 K. A természetbeni szolgáltatmányokról számadást nem tud adni, mert azokat részben a helyettes lelkészek vették igénybe, részben nem voltak értékesítve vagy felhasználva.

Az egyházmegyei közgyűlés ezt a számadást nem fogadja el, mert igaz ugyan, hogy indokolt esetekben az időtöltő lelkészek részére a fele fizetésnél több is felhasználható s az egyházmegyék által a féljövedelemnél kevesebb is küldhető a Szükösi tár részére (1858. őszi eker. gyűlés 24. sz. határozata); de ebben a számadásban azon felül, hogy a természetbeni szolgáltatmányok elszámolás tárgyát nem képezik: a készpénzbeli jövedelemnek a felénél 472 K 83 fillérrel több lett kiadva minden indokolás nélkül csak a lelkészi szolgálat ellátására s ezenfelül még a lelkészválasztási s építkezési költségek is illetéktelenül terhelik ezt a számadást. Utasítja azért a szalócai egyház előljáróságát erkölcsi és anyagi felelősségének a hangsúlyozása mellett arra, hogy a papi jövedelemről a gondnoki számadástól elkülönítetten számoljon el, a Szükösi tárt illető féljövédelmet küldje rendeltetési helyére, nyugtákkal igazolt számadását és jelentését jövő tavaszi gyűlésünkre adja be.

9. Tóth Péter eszenyi gondnok beterjeszti az 1909. május 1-től 1910. május 1-ig üresedésben levő eszenyi lelkészi állás *féljövedeleméről* a számadást, mely szerint bevétel 2167 K 92 f, kiadás 106 K 12 f, maradvány 2061 K 80 f.

Ezen számadást az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi s a Szükösi

tárt illető 2061 K 80 fillérnek az egyházkerületi pénztárba való beküldésére az eszenyi egyház előljáróságát utasítja. A számadást pedig okmányaival együtt a főt. egyházkerületre tisztelettel felterjeszti.

10. A bési egyház 1910. június 12-én 4 példányban kiállított, Szölössy Gyula és Stépán Géza tanácsbírák, mint kiküldöttek által aláírott lelkészi díjlevelét beterjeszti.

A beterjesztett díjlevel a régivel mindenben egyező lévén, megerősítést nyer, s azt az egyházmegye tisztelettel felterjeszti a főtiszteletű egyházkerületre.

11. Esperes beterjeszti az 1910. augusztus 7-én megejtett bési lelkészválasztásra vonatkozó jegyzőkönyvet s összes iratokat, mely szerint a bési egyház lelkészeül meghívás útján Csomár Béla tisztaásványi lelkészt választotta meg, ki a választást elfogadta; az elfogadást azonban a gyűlés napján visszavonta, s a bési lelkészi állást nem fogadja el.

A bési lelkészválasztási ügy törvényes eljárás végett visszaadatik az esperesi hivatalnak.

12. Őszi egyházkerületi gyűlésen az ungi egyházmegyéből részint hivatalból, részint választott képviselők:

Rendes tagok: Szücs István esperes. Komjáthy Béla gondnok. Szakal István, Komjáthy Gábor papi, Minay István, Bernáth Zoltán világi tanácsbírók. Németh Péter papi, Kovács Dániel világi főjegyző. *Póttagok:* Nagy Sándor, Szilágyi Sándor, Pataki Pál, Maksa József, Szabó Zoltán.

13. A szalókai, a nagygejőci egyház, valamint az ungmogyorósi leányegyház beterjeszti kántor-tanítói díjlevelét megerősítés végett 4—4 példányban.

Egyházmegyénk a szabályszerűen kiállított szalókai, nagygejőci és ungmogyorósi kántor-

tanítói díjleveleket megerősíti s jóváhagyás végett a főt. egyházkerületre tisztelettel felterjeszti.

14. Lácza József ungmogyorósi nyugalomba vonult tanító azon kérelemmel járúl az esperesi hivatalhoz, hogy mindaddig, míg eddigi tanítói szolgálataiért az egyház által ki nem elégíttetik, a megválasztott tanító behozatalára az engedély ne adattassék meg.

Egyházmegyénk kérelmét nem teljesíti, hanem utasítja, hogy jogos követelését a törvényes úton és módon hajtassa be.

15. Olvastatott Lácza József ungmogyorósi és Csomár József ungpinkóci ref. tanítóknak — saját kérelmekre — nyugdíjaztatások következtében, eddig viselt tanítói hivatalokról szóló lemondó levelök; melyben hálás szavakkal emlékeznek meg az ungi ref. egyházmegyéről — mint édes anyáról — mely őket ifjú koruktól, öregségök napjáig, mint gyermekeiket szeretettel ölelte, szükségükben gyámolította; most a válás pillanatában, megemlékezve sok jótéteményeiről, Isten áldását kérik egyházmegyénkre.

Egyházmegyénk jóllehet fájdalommal veszi tudomásúl a tanügy terén híven munkálkodó tagjainak, mint kipróbált s megedzett munkásainak egymásutáni nyugalomba való meneteleket, kik ifjúságoktól kezdve, öregségök napjáig, teljes odaadással, Istentől nyert talentumaik szerint hív munkásai voltak egyházmegyénk veteményes kertjének, az iskolának; példaadói a tisztvársi szeretetnek, a feljebbvalók iránti engedelmességnek s a vallásos buzgóságnak; mindazáltal megnyugszik a változhatatlanba s a távozóknak az igazán rászolgált s megérdemelt nyugalomba, megelégedést s hosszú életet kíván s érdemeiket jegyzőkönyvének lapjain, megörökíti.

16. Esperes előterjeszti az alábbi tanítói változásokat:

1. Vámoslucska 1910 aug. 15-én megválasztotta kántortanítóul Feké Kálmán okl. tanítót, kinek oklevele 1910 július 1-én, Nagyenyeden kelt 9. sz. a.

Feké Kálmán vámoslucsikai kántortanító, miután a hivatalos esküt leteszi, kántor-tanítói hivatalába beerősítést nyer.

2. A zahari I. egyház 1910 június 27-én kántortanítóul választotta Molnár Béla, kolbásai tanítót. Szolgálati bizonyítvány és elbocsátó levél mellékelve.

Miután Molnár Béla már előbbi hivatala helyén az esküt letette, zahari kántortanítói hivatalába — oklevelének bevétele mellett, — beerősítést nyer.

3. Az ungpinkóci egyház Csomár József nyugdíjaztatása folytán megürült kántortanítói hivatalába Móré András nagygejőci tanítót választotta meg 1910 július 17-én.

Móré András az ungpinkóci egyház kántortanítói hivatalába beerősítést nyer.

4. A tizzasalamoni egyház Maksa József nyugdíjaztatása folytán megürült kántortanítói hivatalra Mátyás István pályini tanítót választotta meg 1910 aug. 2-án.

Mátyás István a tizzasalamoni kántortanítói hivatalba beerősítést nyer.

5. A pályini egyház 1910 aug. 21-én Halász Lajos Jenkei tanítót választotta kántortanítójául.

Halász Lajos a pályini kántortanítói hivatalba beerősítést nyer.

6. Az ungmogyorósi I.-egyház Láczy József nyugdíjaztatásával megürült előkönyörgő kántortanítói hivatalra Sulyok Dezső nyírbükönyi előkönyörgő kántortanítót választotta meg 1910 szept. 4-én.

Sulyok Dezső, amennyiben előbbi helyén a hivatalos esküt letette, az ungmogyorósi előkönyörgő kántortanítói hivatalba beerősítést nyer. Mindezen tanítói változások tudomásvétel végett tisztelettel felterjesztetnek a főtiszteletű egyházkerületre.

17. Az országos vallásegyenlőségi szövetség alapszabálya s a belépésre való felhívás megküldetett az esperesi hivatalhoz azon célból, hogy az egyházmegye lelkészeit a szövetségi fiókok megalakítására az esperes hathatósan felhívja.

Egyházmegyei közgyűlésünk, mivel a vallásegyenlőségi szövetség magasztos célja a lelkészek előtt nem ösmeretlen, — hathatósan felhívja a lelkészeket s az egyházak előljáróit a szövetségi fiókok megalakítására.

18. Az egyetemes Névtár kiadása ügyében legközelebbi konventi gyűlés (1910. ápr.) 124. sz. a. határozott. Kerületi gyűlésünk (128.) 60. jegyzőkönyvi pontja alatt szintén kimondotta, hogy annak kiadásához hozzájárul annyiban, hogy a kerületi névtár kiadását 1911—1916. évekre megszünteti. Dr. Baksa Lajos konventi előadó pedig az egyházmegyék espereseihez és az egyházak lelkészeihez intézett felhívásában felszólítván bennünket a mű összeállításához szükséges adatok beszolgáltatására; — kijelenti, hogy a készülő mű nem névtár, hanem évkönyv lesz, (még naptári résszel is ellátva,) s olyan adatoknak beszolgáltatását kívánja, melyek teljesen feleslegesek, vagy amelyeknek összegyűjtése városokon s általában népesebb gyülekezetekben csaknem kivihetetlen s e mellett semmi gyakorlati értékök nincs. Tekintettel tehát arra, hogy az egyetemes konvent nem magyarországi ref. egyház évkönyve 1911 évre című munkának, hanem egyetemes névtárnak kiadására hatalmazza fel saját elnökségét; s tekintettel arra, hogy az Évkönyvhöz megkívántató adatoknak összegyűjtése míg egyrésről a kitűzött idő alatt sok esetben lehetetlen, másrésről pedig semmi gyakorlati haszonnal nem bíró, vagyis felesleges; — s tekintettel arra, hogy ezen szükségtelen adatokat nem tartalmazó Névkönyvnek ki-

adása kevesebbe kerülvén, a műnek árát tetemesen le fogja szállítani :

Egyházmegyénk tisztelettel kéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, miszerint az egyetemes konventhez felterjesztéssel éljen az iránt, hogy saját elnökségét 1910. 124. szám alatti határozatának megfelelőleg nem évkönyvnek, hanem egyetemes Névtárnak kiadatására hívja fel.

19. Az egyházmegyei egyházi értekezlet, tekintettel az ORLE által kezdeményezett „Kalvineum“ nemes, humánus intencióra, évenként 100 korona segílyt kér a „Kalvineum“ céljaira.

Az egyházmegyei közgyűlés a Kalvineumra 100 kor. évi segílyt szavaz meg a Horváth Mária-alap összes jövedelmeiből.

20. Az egyházmegyei egyházi értekezlet tekintettel arra, hogy a hitoktató lelkészek féláru vasuti-jegy kedvezményben részesülnek, óhajtandónak tartja, hogy egyházi felettes hatóságaink útján ezen kedvezménynek minden lelkészre való kiterjesztése kérelmeztessék.

Közgyűlés az értekezlet kérelmét magáévá téve, tisztelettel keresi meg a főt. Egyházkerületi közgyűlést, hogy ez irányban illetékes helyre felterjesztéssel élni méltóztassék.

21. Az egyházmegyei egyházi értekezlet javaslatba hozza, hogy a konfirmandusok vizsgája áldozócsőtörtökön, a megkonfirmáltak első áldozása pedig pünköstkor legyen.

Az egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy a konfirmátiói oktatás az iskolai év folyama alatt minden nehézség nélkül keresztülvihető még az olyan községekben is, ahol sem lelkész, sem ref. tanító nincs, ahol tehát iskola

egyáltalában nincs, vagy csak állami iskolák vannak; továbbá arra, hogy ma már az állami törvények szigorúan uralják a felekezeti iskolákat s így attól, hogy a megkonfirmált gyermekek többé nem tekintik magukat iskolaköteleseknek, félni nem lehet; s végül azért is, mert a konfirmációi oktatás nemcsak beilleszthető, de bele is illik, sőt betetőzése a népiskolai vallásoktatásnak: kéri a főt. Egyházkerületi gyűlést, hogy a konfirmándusok vizsgáját áldozócsőtörtekre, a megkonfirmáltak első áldozását pünkösztre tenni méltóztassék.

22. Az egyházmegyei egyházi értekezlet kívánatosnak tartja, hogy az építkezéseknél eddig előfordult nagyobb hibák kikerülése szempontjából minden építkező egyház még az építkezés megkezdése előtt kérje ki az egyházmegyei építészeti bizottság előleges véleményét s annak útbaigazításai nyomán készíttesse el az építkezés terveit és költségvetéseit.

Közgyűlés ezt a kívánalmat határozattá emeli és erre a határozatra az építkező egyházak figyelmét felhívja.

23. Ugyanaz gazdaságosnak tartaná, ha az iskolák részére szükséges taneszközöket iskolánként számbavéve, az Esperes úr együttesen rendelné meg lehetőleg kedvező fizetési feltételek mellett.

Közgyűlés felhívja az iskolafentartó egyházak előljáráóságait, hogy a miniszteri rendelet értelmében különben is feltétlenül beszerzendő, de még be nem szerzett taneszközök jegyzékét az Esperes úrhoz küldjék be, akit felhatalmaz és felkér arra, hogy a beérkezett jegyzékek alapján a szükséges taneszközöket együttesen rendelje meg.

24. Ugyanaz tekintettel a némely helyen felhangzó panaszokra, kimondatni kéri azt, hogy az énekvezérek, tanítók a

hétköznapi reggeli istenítiszteletre még akkor is felrendelni s felvezetni kötelesek az iskolás gyermekeket, ha az az istenítisztelet jókor, a tanítási órák előtt tartatik is.

Közgyűlés az értekezlet indítványát határozattá emeli s azt az énekvezérek és tanítók szíves figyelmébe ajánlja.

25. Ugyanazon értekezlet indítványára

felkéri közgyűlés az Esperes urat arra, hogy a gondnoki számadásokhoz szükséges s a folyó évi tavaszi gyűlés által elrendelt nyomtatványokat szerezzze be s kellő mennyiségben bocsássa az egyházak rendelkezésére.

26. Ugyanaz az értekezlet beterjeszti a Püspökök és Főgondnokok által a lelkipásztori gondoskodás és a vegyes házasság körüli eljárás tárgyában alkotott javaslatra a véleményét.

Közgyűlés az értekezlet véleményével megegyezően a Püspökök és Főgondnokok javaslatát elfogadva, azt a következő két ponttal kívánja kibővíteni:

1. Egyházi behivatalnokok (lelkészek, tanítók, énekvezérek, felekezeti tanárok) vérszerinti vagy nevelt gyermekei — ha vegyes házasság esetén egyházunk javára reversálist nem adnak — egyházunkban ki nem hirdethetők, meg nem eskethetők.

2. Ha egyes helyeken az egyházunkra nézve káros megállapodások a fentebbi útasítások leglelkismeretesebb effectuációja után is szaporodnának, ott az Egyházkerület által az E. T. 1. t.-c. 7. §-a alapján alkotandó szabályrendelettel megállapított fegyelmi büntetések veendőik teljes szigorral alkalmazásba.

27. Ugyanannak indítványára és véleményével megegyezően

Közgyűlés megbotránkozását fejezve ki a Borromeus Károly emlékére kiadott pápai encyklikának a reformátorokat gyalázó hangja felett, felkéri a felsőbb egyházi hatóságokat, hogy az említett encyklika gyalázkodó hangja, továbbá a jus placetit negligáló kalocsai érsek törvénytíprása ellen tiltakozásukat a legerélyesebben juttassák kifejezésre s keressék meg a magyar királyi kormányt, hogy a jus placeti alkalmazásának érvényt szerezzen.

28. Ugyanaz a főt. Egyházkerület tavaszi közgyűlésének 116. sz. határozatával az Egyházmegyékhez letett s a kerületi lelkészi özvegy-árva gyámintézeti alapszabály 18. §-át módosítani kívánó Vattay-féle indítványra vonatkozólag elfogadásra ajánlja a Pataki Pál előadói javaslatát.

Közgyűlés az értekezlet véleményével megegyezően a Pataki Pál előadói javaslatát magáévá téve, a Vattay László indítványából ahoz, hogy a nyugdíjazott lelkész a kerületi gyámintézet tagdíját nem fizeti s segélyre jogosulttá válik: hozzájárul; a segélyezés jövőbeni mérvére és mikéntjére nézve már most intézkedni időelőttinek tartja; a lelkészi fizetésrendezés megtörténtéig pedig határozottan ellene van minden olyan mozgalomnak, amely a már eddig is sokféleképen megadóztatott lelkészeket újabb adóteherrel sújtaná. Ezen határozatát az indokok megösmerése végett az előadói javaslattal együtt azzal terjeszti fel a főt. Kerületre, hogy a Szükösi-tár jövedelmének emelése végett méltóztassék elrendelni, hogy a tagdíjat az ifjú lelkészek ne felszenteltetésüktől, hanem rendes lelkészszé választásuk idejétől fizessék, mert különben a felszentelés késlekedése miatt a Szükösi-tár a jogos tagdíjaktól marad el. Annyival is inkább, mert ezzel az a rendellenesség is megszüntettetik, hogy a még fel nem szentelt lelkészek némelyike így is fizeti, némelyike pedig nem fizeti a tagdíjat.

29. A főt. Egyházkerület által az egyházmegyékre véleményezés végett letett Énekvezérek memorandumára a tanító testület beterjeszti véleményes javaslatát.

A tanítótestület javaslata s véleménye felterjesztetik a főt. Egyházkerületre.

30. Szakal István tanügyi bizottsági elnök beterjeszti a tanügyi bizottság 1910. augusztus 22-én Ungváron tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvet, mely szerint:

Egyházmegyénkben a 6—12 éves tankötelesek száma 3444. Ezek közül iskolánkba járt 2212; más felekezetű iskolába 16; községi és állami iskolába 1181; középfokú iskolába 3; nem járt iskolába 34.

Ismétlő iskolakötelesek száma 1285; kik közül iskolánkba járt 992; gimnáziumba 6; állami és más felekezeti iskolába 281; nem járt 6.

Más vallású járt a mi iskolánkba 571.

Tanítóink száma 37; ezek közül 35 rendes, 1 ideiglenes, 1 lelkésztanító; ez utóbbin kívül valamennyi oklevelés.

Tanítóink az egyházaktól kaptak összesen 24.554 korona fizetést; az államtól 12.607 korona fizetéskiegészítést és korpótékul 9200 koronát.

Tanítói lakás jó 29 helyen; rossz 5 helyen, u. m. Jenkén, Korláthelmecen, Felsőőröcsén, Sárosmezőn és Pályinban.

A tanterem törvényszerű 21 helyen; nem törvényszerű 13 helyen, u. m. Tiszaásvány, Nagygejőc, Botfalva, Jenke, Kisdobrony, Tiszaágtelek, Ungpinkóc, Csongor, Felsőőröcse, Ungmogyorós, Korláthelmec és Sárosmezőn; Pályinban, Nagyszeretván és Bezőben most épül, illetve alakíttatik át az iskola.

A felszerelés hiányos mindenütt.

Ami iskoláink szellemi állását illeti:

Kitünő iskolánk van 11, u. m. Kistrát, Szirénfalva, Nagygejőc, Csicsér, Palágy, Vaján, Ungvár, Nagydobrony, Eszeny, Bés, Zahar.

Dicséretes 9, u. m. Kisgejőc, Botfalva, Kisdobrony,

Szürte, Tizzaszalóka, Felsőröcse, Ungmogyorós, Magasrév és Palló.

Jó iskolánk van 6, u. m. Tizasalamon, Ungnyarád, Ágtelek, Vámoslucska, Csongor és Solymos.

Elégséges osztályzatot kapott 6, u. m. Nagykapos, Kereszt, Jenke, Pinkóc, Sárosmező és Veskóc.

Gyenge volt az iskola Korláthelmecen.

Három helyen, u. m. Nagyszeretván, Pályinban és Bezőben nem vizsgáltatott meg az iskola a körlátogatók által a folyamatban levő építkezés miatt, Tiszaásványban pedig azért, mert az évváró vizsga már június 5-én megtartott.

VI osztályú az iskola 24 helyen; V osztályú 7 helyen, u. m. Észeny, Magasrév, Palló, Ungvár, Zahar, Kisgejőc és Korláthelmecen; IV osztályú 2 helyen, u. m. Tiszaásvány és Ungnyarádon.

A tanítás az egyházkerületi tanterv s utasítás szerint s annak szellemében végeztetett mindenütt, kivéve Nagykapost, Veskócot és Korláthelmecet, hol a vallás- és énektanítás teljesen el van hanyagolva; e végett nevezett iskolák tanítói ellen fegyelmi van folyamatban.

A tanügyi bizottsági elnök ezen általános jelentése tudomásul vétetik.

30/a. Ugyanazon bizottság jelentése szerint: Tizasalamonban, Tiszaásványban, Kisdobronyban, Tiszaágteleken, Csongoron, Nagygejőcön, Sárosmezőn és Korláthelmecen az iskolai tantermek még nem törvényszerűek.

Felelősség terhe alatt felhívatnak nevezett egyházak előljárói, hogy iskolájokat a törvény kívánalmainak megfelelőleg, egy év leforgása alatt hozzák rendbe.

30/b. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy Nagykaposon, Veskócon, Korláthelmecen és Kisgejőcön nincs iskolai leltár.

Utasíttatnak nevezett egyházak előljárói, az iskolai leltár haladéktalan elkészítésére.

30.c. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy iskolai értesítő-könyvecskék nincsenek: Sárosmezőn, Veskócon, Korláthelmen-cen, Kistráton, Tiszasalamonba, Tiszaásványba és Ungpinkócon.

Nevezett iskolák tanítói felhívatnak, az iskolai értesítőkönyvecskének a szülék terhére leendő beszerzésére.

30.d. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy az iskolai évet egyes helyeken később kezdik s elébb végzik, mint azt a népoktatási törvények előírják.

Utasítatnak az egyházak iskolaszékei, hogy az iskolai évet mindenütt szeptember hó első felében kezdjék és június hó utó felében végezzék s ennek pontos betartásáról az iskolai körlátogatók jelentést tegyenek.

30.e. Ugyanazon bizottság az 1909 őszi egyházkerületi gyűlés 35/3 sz. alatti azon határozatára vonatkozólag, melyben felhívatnak az egyházmegyék, hogy nyilatkozzanak arról, vajjon szükségesnek és célszerűnek látnák-e, hogy az iskolai körlátogatók, minden két évben kicseréltessenek; jelenti, hogy a vizsgálat komolyságának megóvása s a gyengébb iskolák kellő ellenőrzése céljából igenis szükségesnek látja, az iskolai körlátogatóknak minden két évben való kicserélését s ennek elfogadása s alkalmazásba vételére kéri az egyházmegyét.

Egyházmegyénk a tanügyi bizottság óhajának engedve, kérelmét teljesíti s határozatilag kimondja, hogy az egyházkerület által véleményadás végett leérkezett javaslatához hozzájárul, azt magáévá teszi s egyházmegyénkben ennek alkalmazásba vételét elrendeli.

30.f. Ugyanazon bizottság, ugyanazon kerületi gyűlés 35/18. sz. alatti határozatára — melyben a kerületi tanügyi bizottság, egy jól szerkesztett Nyelvgyakorló könyvnek példatárral egybekötve és egy jó számtani példatárnak szerkesztését s kinyomatását szükségesnek látja s ezt, mint javaslatot

hozzá szólás végett, az egyházmegyék tanügyi bizottságaihoz leküldi; jelenti, hogy ettől a tanügy fellendülését várja, ahoz hozzájárul s mielőbbi megvalósítását óhajtja.

Egyházmegyénk a tanügyi-bizottság véleményét magáévá teszi s egy jól szerkesztett Nyelvgyakorló könyvnek példatárral és egy jó számtani példatárnak mielőbbi elkészíttetésére a főt. Egyházkerületet tisztelettel felkéri.

30g. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy az abauji tanügyi bizottság ama indítványát, hogy a tanítók, illetve az iskolák eddigi osztályozását mellőzve; három fokozat léptetessék életbe, u m.: 1. jól megfelelő, 2. megfelelő és 3. nem megfelelő -- nem fogadja el, hanem megmarad az eddig használt öt osztályozás mellett.

Egyházmegyénk az abauji indítványt mellőzve, a tanügyi bizottság véleményét magáévá teszi s a tanítók, illetve az iskolák osztályozásánál az eddigi használt öt fokozat mellett továbbra is megmarad.

30h. Ugyanazon bizottság indítványozza, hogy mondja ki az egyházmegye, hogy a téli egyházlátogatáskor az egyházlátogatók ne tartsanak rendszeres vizsgát az iskolában, mert az ahoz való készület, ismétlés, nagyon sok időt elvesz a gyermekektől, mely csupán a tanmenet kárára van, hanem egyedül csak a rendes napi tananyag köréből kérdezzenek.

Egyházmegyénk a tanügyi-bizottság indítványát elfogadja s útasítja az egyházlátogatóságot, hogy megjelenésök alkalmával, az iskolás növendékektől csupán az aznapi tananyag köréből kérdezzenek.

31. A Gusztáv Adolf-egyesülethez segélykérelemmel járulnak az alábbi egyházak:

1. Iske, templom- és paplaképítésből eredő 4000 korona adóssága törlesztésére kér.

Mint szegény, nagyon kis egyházat az egyházmegye segélyre ajánlja.

2. Pályin, iskola s tanítói lak építésre, valamint lelkészlak átalakításra kér.

Mint szegény egyházat az egyházmegye segélyre ajánlja.

3. Ungnyarád, rozzant és kis temploma helyett újat akar építeni, erre kér 2000 koronát.

Mint szegény, de igyekező egyházat az egyházmegye a kért segélyre ajánlja.

4. Vajkóc—mátyóc, adósságtörlesztésre, s egyházi lak javításra kér.

Mint igen kis egyházat az egyházmegye segélyre ajánlja.

5. Szalóka, templom és iskola renoválására kér 2000 koronát.

Mint sok építkezéssel terhelt egyházat az egyházmegye a kért segélyre ajánlja.

32. Az őszi segélyért folyamodók kérelmei:

Áttétetnek a segélyosztó bizottsághoz.

33. Móré Elek s az ungpinkóci egyház előljárói 800 korona felvételre kérnek engedélyt.

Az egyházmegye az ungpinkóci egyháznak építési célra 800 korona kölcsön felvételét megengedi, s jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületre tisztelettel felterjeszti

34. Szabó Endre minaji lelkész kérte az esperest arra, hogy a hozzá beküldött presbiteri és közgyűlési határozatokat

— melyek a 4000 korona kölcsönfelvételre vonatkoztak — jóváhagyási záradékkal lássa el. Esperes ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a kölcsönre sürgős szükség volt azért, mert a templomépítés különben félben maradt volna. S amennyiben a presbiteri s közgyűlési határozatok szabályszerűen hoztattak meg s a kölcsön felvételét tartalmazták, a kölcsön kamatainak és törlesztésének a fedezetére elfogadható alapot jelöltek ki, a közgyűlés jóváhagyásának reményében a kölcsönfölvételre az engedélyt megadta.

Közgyűlés az esperes eljárását — tekintettel a sürgős szükségre, jóváhagyólag tudomásul veszi, a kölcsön fölvételét megengedi, s ezen határozatát hozzájárulás végett a főt. kerületre felterjeszti.

35. A csongori ref. egyház az építkezési bizottsághoz benyújtott tervrajz és költségvetés szerint iskoláját emeltetni és javítani akarja. Az építkezési bizottság az építkezési engedélyt a tervrajz és költségvetésre vezetett megjegyzések figyelembe vételével megadhatónak véleményezi.

Csongornak az iskolaépítési és javítási engedélyt közgyűlés az építkezési bizottság megjegyzéseinek a figyelembe vétele mellett megadja.

36. Olvastattak a XXIV—XXX. sz. esperesi körlevelek.

Közgyűlés mindezen már körözött körleveleket helyeslőleg veszi tudomásul.

37. Ozsváth Endre nagykaposi tanító az esperes felhívására jelenti, hogy a kerületi vizsgáló bizottságtól, az egyházi énekből nincsen igazolványa.

Midőn Ozsváth Endre nagykaposi tanítót fegyelmi eljárás terhe alatt utasítja az egyház-

megye, hogy az esperes által kívánt kerületi bizonyítványt mielőbb megszerezze s egy éven belül okvetlen beterjessze az esperesi hivatalhoz; ugyanakkor nevezett tanító leveléből az tűnven ki, hogy azzal sincs tisztában: minő bizonyítvány az, melyet már eddig megszereznie kellett volna, — az egyházmegye közgyűlése a kerület erre vonatkozó határozatát jegyzőkönyvünk ezen pontja alatt kivonatosan felvenni határozza.

*„114 sz. 1902 őszi gyűlés j. k. p: Akik nem saját felek, képezdében nyertek oklevelet, azok kötelesek a Vallástanból és egyházi énekből, valamint ezek tanítási módszertanából az egyházkerület által rendelt bizottság előtt vizsgát tenni.“

Építkezésekről való jelentések.

38. Barkaszi Károly, szalókai lelkész jelenti, hogy a lelkész-lak teljes befejezést nyert. A tanítólakot és iskolát is renoválták 2000 korona költséggel. A lelkész-lak építésre a község által megajánlott 6000 korona összeget a vármegye törvényhatósága jóváhagyta, s a község már ki is adta az egyháznak.

A szalókai építkezésekről szóló jelentést az egyházmegye tudomásul veszi. A 6000 korona összegnek mint községi vagyonnak egyházi építkezésekre a község által megajánlasi, — a vármegye által jóváhagyási ténye mig egyrésztől ékesen szóló bizonyosága annak, hogy a közelmúltban az elsűlyedés örvényében forgó szalókai egyházközség értelmisége megértette a lélek tette hívó szózatát, ugy másrésztől Szabolcs vármegye törvényhatósági testületét azon erkölcsi magaslapon mutatja be, melyet e vezérszerepre hivatott vármegye régóta kivívott, az önzetlenség nemes szép tetteinek magaslátán. Isten áldása legyen minden igaznak munkáján.

39. A pályini lelkész jelenti, hogy az iskola és tanítólak átalakításával a lelkészlakon is kívánatos átalakítást végeztek 3000 korona költséggel.

Az egyházmegye felhívja az építészeti bizottság figyelmét, hogy az iskola átvételénél ezen munkákat is alaposan megvizsgálja, s arról legközelebbi gyűlésre jelentést adjon.

40. Az iskei lelkész-lak átalakítási munkálataira vonatkozólag az egyházmegyei építészeti bizottság jelenti, hogy 1910 június 13-án az ideiglenes átvétel megtörtént. A végleges átvétel 1911 június 13-án lesz. Az ideiglenes átvételi jegyzőkönyv szerint a vállalkozónak szerződés szerint járó 5520 korona átalány összegből 336 korona visszatartandó, s az csak a hiányok pótlása, illetve a végleges átvétel után fizetendő ki. Vállalkozó ezzel szemben szerződésen kívüli munkákért követel 332 kor. 97 f., melylyel szemben a bizottság szerződésen kívüli munkáért csak 40 koronát javasol fizetni.

Az iskei építkezés átvételéről szóló jelentést az egyházmegye tudomásul veszi, s az iskei egyházat utasítja, hogy a vállalkozónak szerződésen kívüli munkáért 40 koronát fizessen.

41. A csicseri lelkész-lak átalakítási munkálatairól az építési bizottság betérjeszti 1910 aug. 29-én felvett végleges átvételi jegyzőkönyvét, mely szerint az átalakítási munkálatok a tervnek megfelelőleg — némi csekély eltérést kivéve, — lettek előállítva. A végrehajtott munkák kivitelénél a bizottság semmiféle hiányt nem állapíthat meg. A tervbe nem vett, de még teljesítendő munkákat az építészeti bizottság jegyzőkönyve feltünteti. Nevezetesen: csatorna, egy ablakra vasrostély, padrajáró-vasajtó. Az építőkkal a leszámolást is megejtette a bizottság.

A csicseri építkezési átvételről szóló jelentést az egyházmegye tudomásul veszi, s a csicseri egyházat utasítja, hogy az építészeti bizottság által a felülvizsgálati jegyzőkönyvben

2 pont c) alatt feltüntetett hiányokat mulhatlanul készíttesse meg, s arról tavaszi gyűlésünkre jelentsen.

42. Az építészeti bizottság beterjeszti a minaji templomszentelésre vonatkozó 1910 szept. 5-én felvett ideiglenes átvételi jegyzőkönyvét; mely szerint a végzett munkák a tervnek és költségvetésnek megfelelnek, — a feltüntetett apró hiányok nyolc nap alatt pótolatnak, s vállalkozó a szerződésen kívüli 300 koronára menő pótmunkákért kárpótlást nem kíván. A végleges átvétel 1912 szept. 5-én lesz.

Az építészeti bizottság jelentését az egyházmegye tudomásul veszi.

43. A tanítói testület kéri, hogy a Horváth Mária alapból a tanítókat illető segélynek téves szétvetése folytán fennmaradt 72 korona a tanítói közpénztár javára adassék ki az e. m. pénztárból.

Közgyűlésünk a jogos kérelem alapján felhatalmazza az e. m. pénztárnokot, hogy a téves kiszámítás folytán visszamaradt 72 koronát a tanítói közpénztár javára kiadhassa.

44. Ugyanaz jelenti, hogy jövő évre „az erkölcsi nevelés módja és eszközei a népiskolában“ című tételt tűzte ki, s egyuttal az eddigi 20 korona csekély pályadíjat 40 koronában kéri megállapítani.

Egyházmegyénk a kitűzött pályatételt tudomásul veszi, s a pályadíjat 40 koronára felemeli.

45. Komjáthy Gábor, mint a polgári leány-iskola intézőbizottságának egyházi alelnöke, beterjeszti a leány-iskola 1909/10. évi számadását.

Közgyűlésünk a beterjesztett számadást azon utasítással adja vissza, hogy azt a bérházakról szóló számadás csatolásával az e. m. pénztárnokhoz küldje át.

46. A sárosmezői leányegyház újból kéri, hogy anyaegyházközséggé alakulhasson. Közgyűlésünk a tavaszi gyűlés 37. számú határozatával ezen ügyben már az anyaegyházközséggé alakuláshoz szükséges feltételek megvizsgálására Szakal István és Szilágyi Sándor tanácsbírákat küldte ki, kik a helyszínén megjelenvén, jelentik, hogy az iskola és tanítói lak, a melynek lelkészlakká váló alakítását kéri, — telekkönyvileg az iskola nevéen áll, mely más célra, mint iskola célra, — nem használható; így az anyásításnak egyik feltétele: a lelkészlak, hiányzik, miért is a sárosmezői leányegyház anyásítását ez idő szerint nem véleményezik.

Az egyházmegyei közgyűlés kiküldöttek jelentését tudomásul veszi s mivel az anyaegyházközséggé alakuláshoz szükséges kellékek nincsenek meg, — a sárosmezői leányegyház kérelme ez idő szerint nem teljesíthető.

47. Csomár József ungpinkóci tanító kéri, hogy a tanítói javadalmat képező Diós-féle alap kamataiból az őt illető rész adassék ki részére.

Közgyűlésünk felhívja a pénztárnokot, hogy a Diós-féle alap kamataiból Csomár Józsefnek a szolgálati idejére eső részt fizesse ki.

48. Móré Elek ungpinkóci lelkész újból kéri, hogy az egyházmegyei pénztárban kezelt 3000 korona tőke után őt illető régebbi kamatok részére adassanak ki.

Közgyűlésünk, mivel a tavaszi gyűlés 16/g számú határozatára eddig nyilatkozat nem érkezelt, ez ügyben nem dönthet; megsürgeti azért volt pénztárnokot, hogy az idézett határozatnak 50 korona birság terhe alatt jövő közgyűlésig tegyen eleget.

49. A nagyszeretvai egyház a múlt gyűlés 40. sz. határozatára a néhai Szilágyi Ferenc végrendeletének az egyházra vonatkozó másolatát az általa viselt egyházi terhek kimuta-

tását beterjesztve, jelenti, hogy az egyház presbiteriuma a hagyományt elfogadta.

Közgyűlésünk a beterjesztett iratokból meggyőződést szerezvén arról, hogy a végrendeleti hagyomány elfogadása által az egyház érdekei csonkítva nincsenek, a hagyománynak az egyház által való elfogadását tudomásul veszi, s utasítja az egyház elöljáróságát, hogy azt mint végrendeleti hagyományt vezesse be könyveibe.

50. A mult tavaszi közgyűlés 42. sz. határozata értelmében Ungtarnóc és Ördarma egyházak egymáshoz való jogviszonyának megállapítása végett kiküldött bizottság jelenti, hogy a helyszínen megjelenvén, az 1909 évi gondnoki számadást megejtették, az ingó és ingatlan vagyon átvételével a lelkész felügyelete mellett az ungtarnóci gondnokot és Kotorá Györgyöt bízták meg s a két egyház egymáshoz való jogviszonyát a következőkben állapították meg: „Az ördarmai társegyház eddigi viszonya, t. i. külön presbiterium, külön templom, megszűnik s e helyett közös presbiterium lesz közös templommal. Ördarma azonban fentartja magának a jogot, hogy ha megerősödik, külön templomot építhessen, tehát a régi viszony álljon helyre s a most megállapított vagyont csonkítatlanul kapja vissza. A közös presbiteriumban Ördarma két presbiterrel képviselteti magát. Ördarma egyházi ingó és ingatlan vagyona: 1) Ingóságok: a leltárban foglalt tárgyak 2) Tőkepenz: a) az egyházmegye kezelése alatt a Zsiróné féle hagyomány 200 kor. b) Palatic Gábornál váltón 100 korona, c) két betéti könyvön 626 kor. 52 fillér, vagyis összesen 1426 korona 52 fillér. 3) Ingatlan: az egyháznak jövedelmező 2 (kettő) kat. hold szántó, a „gyep alatt“ és 80 négyszög öl területű templom hely. Az ördarmai hívek a közös templom fentartásához nem járulnak hozzá, mert ezen célra fog szolgálni a fent nevezett tőkének kamataiból, az ingatlanok jövedelméből az ördarmai adók, illetékek s más szükségletek fedezésén felül maradó rész. A harangláb a templom helyén még a folyó évben felállítandó s a templom hely körülkerítendő.

Közgyűlésünk kiküldöttek jelentését tudomásul veszi s a két egyház egymáshoz való jogviszonyának megállapítását változtatás nélkül helyben hagyja s megerősítés végett a főt. egyházkerületre tisztelettel felterjeszti.

51. Az 1910. évi tavaszi közgyűlés 15. számú határozatával az egyházmegyei pénztár ügyviteli és kezelési, valamint a számvevőszék szervezeti és ügyviteli szabályzatának elkészítésére kiküldött bizottság küldetésének eleget tévén, munkálatait a következőkben terjeszti elő :

I.

Az ungi ref. egyházmegye pénztárának ügyviteli és kezelési szabályzata.

I. Az egyházmegyei pénztár kerete.

1. Az ungi ref. egyházmegye a saját tulajdonát képező alapokat, alapítványokat, tőkepénzeket, ingatlanokat, továbbá a reábizott egyházközségi alapokat, alapítványokat s tőkepénzeket, nemkülönben az országos alapok járulékait (országos közalap, országos nyug- és gyámintézet) a saját pénztárában, az úgynevezett „egyházmegyei pénztár“-ban saját közegei (szervei) által teljes felelősség és szavatosság mellett gyümölcsözőleg kezeli.

2. Az egyházmegyei pénztár akár az Egyházmegye rendeletéből, akár önként beadott egyházközségi alapokat, alapítványokat, tőkepénzeket tartozik kezelés végett elfogadni.

3. Az egyházközségek alapjaikat, alapítványait, tőkepénzeiket — ha egyeseknek az egyházmegyei közgyűlések által előírt biztosítékok mellett ki nem hitelezhetik — más pénztárban, mint az egyházmegyei pénztárban, vagy az Ungmegyei Takarékpénztárban nem gyümölcsöztethetik.

II. Az egyházmegyei pénztárban levő tőkék gyümölcsösztetése.

4. A pénztár kezelése alatt levő tőkék 7% kamatra, jelzálogi biztosíték mellett rendszerint kötvényeken helyeztetnek ki.

5. Az idegen tőkék kamataiból, ideértve a gyámpénztárét is, 1% a pénztár javára marad.

6. Kötvényekre ki nem helyezhető tőkék, úgyszintén az átfutó tételek; az országos alapok járulékai, vagy a kerülettől, konventtől nyert különböző című segélypénzek rendeltetési céljukig az Ungmegyei Takarékpénztárnál nyitott folyószámlán nyernek elhelyezést.

7. Az Ungmegyei Takarékpénztárnál nyitott folyószámla a tőketulajdonosoknak 4%-ot biztosít s ez őket minden levonás nélkül megilleti. Az átfutó tételeket illető 4% az egyházmegyei pénztárt illeti.

8. Ugyanez a folyószámla veendő igénybe akkor, ha a pénztárban nem volna elegendő pénz a kölcsönért jelentkezők számára.

III. A kölcsönök megszavazása és kiutalása.

9. Kölcsönért az egyházmegyei ügyésznél kell a kölcsönt kérőnek jelentkeznie. Az egyházmegyei ügyész az általa felelősség és szavatosság mellett elbírált s teljes fedezetet nyújtó jelzálogi biztosíték esetén a kötvényt kiállítja, bekebelezi s arról, hogy a kölcsön kifizethető, a pénztárnokot írásban értesíti.

IV. A kölcsön folyósítása.

10. A kifizetésre kerülő kölcsönökből a félévi kamat annak a félévnek a végéig, amelyben a kifizetés történik, levonatik. A további kamatok félévenként (jan., júl.) előre fizetendők. A bármi okból hátrálékban maradt kamatok 7% késedelmi kamattal együtt ugyanazon év végéig okvetlen befizetendők, különben intésnek s az intés sikeretelensége esetén pernek van helye, ha csak adós indokolt esetre halasztást nem kért s kapott.

Az intést a pénztárnok az e célra szolgáló nyomtatványokon január hó 15. napjáig eszközli.

11. Halasztást adni, pert indítani a számvevőszék hatáskörébe tartozik s erről a számvevőszék a pénztár vizsgálatára tartott ülésében határoz.

12. A folyósított kölcsönök kötvényei a vonatkozó iratokkal együtt a pénzszekrényben őriztetnek meg.

V. Az egyházmegyei pénztár szervei (közegei).

a) Számvevőszék.

13. Az ungi ref. egyházmegye az egyházmegyei pénztárt a számvevőszék közvetlen igazgatása és ellenőrzése alá helyezi.

14. Számvevőszék az egyházmegyei pénztárt, a pénztárnokkal együtt egyetemleges felelősség mellett igazgatja és ellenőrzi, minden év végével a pénztárnok által elkészített mérleg- és nyeremény-számlákat felülvizsgálja; a pénztár állapotáról szóló jelentését s esetleges javaslatait a zárszámadásra vonatkozó kimutatásokkal együtt a tavaszi egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

15. Az egyházmegyei közgyűlés által a pénztárra vonatkozólag hozott s a számvevőszék javaslataitól eltérő határozatokért, utasításokért a számvevőszéket felelősség nem terheli.

b) Esperes, mint a számvevőszék elnöke.

16. Számvevőszék az évközi ellenőrzést egyházi elnöke: az esperes által gyakorolja.

17. Esperes a pénztárt, annak kezelését és ügyvitelét évnegyedenként legalább egyszer megvizsgálja, különös figyelmet fordítva arra, hogy a pénztárban 3000 koronánál több pénz gyümölcsötlenül ne heverjen.

c) Ügyész.

18. Az ügyész, mint számvevőszéki tag az egyházmegyei pénztár jogtanácsosa és jogi képviselője és mint ilyen

- a) véleményezi a hozzá bejelentett kölcsönkérelmeket ;
- b) bekebelezi a megszavazott jelzálogos kölcsönöket ;
- c) meghatalmazásra megindítja s lefolytatja a perléseket ;
- d) a számvevőszéket jogi kérdésekben szakvéleménnyel ellátja, s
- e) eljár minden olyan ügyben, mely ügyvédi képviselőt igényel.

19. Az ügyész minden ténykedéseért a szokásos felelősséggel tartozik ; évi fizetése 400 koronában állapítatik meg.

d) Pénztárnok.

20. Az egyházmegyei pénztár közvetlen kezelésére az egyházmegyei közgyűlés az egyházmegye lelkészei közül pénztárnokot választ, akinek megválasztása mindig a legközelebbi tisztújításig érvényes.

21. Egyházmegyei közgyűlés a megválasztott pénztárnoktól biztosítékot rendszerint nem kíván, de a rá bízott pénztár hűséges és lelkiismeretes kezeléseért az országos törvényekben előírt erkölcsi és anyagi felelősséggel tartozik.

22. Pénztárnok a gondozására bízott pénztárt, annak készpénzeit, értékeit, okmányait a saját lakásán, de a saját vagyonától elkülönítetten az egyházmegye tulajdonát képező pénzszekrényben őrzi és kezeli, s nemcsak a szorosán vett pénztárnoki teendőket végzi, hanem vezeti mindazon naplókat, fő- és segédkönyveket, amelyek a pénztár állományának s a pénztárban kezelt alapoknak, alapítványoknak, tőkéknek, átfutó tételeknek nyilvántartásához szükségesek s amelyeknek a vezetésére a számvevőszéktől utasítást nyert.

23. A számvevőszék ellenőrzésének megkönnyítése végett minden év végével lezárja az összes naplókat, elkészíti a zárszámadáshoz szükséges leltári kimutatásokat, mérleg- és nyereség-számlákat s mindezeket a számvevőszék rendelkezésére bocsátja.

24. Gondoskodik a pénztár megvizsgálására összeült számvevőszék ellátásáról.

25. Pénztárnok a reábízott munka végzéseért s a számvevőszék ellátása fejében 1600 korona fizetésben részesül.

VI. Átmeneti intézkedések.

26. Ezen szabályzat egységes pénztár kezelését és ügyvitelét állapítván meg, a jelenleg két pénztárnok kezelése alatt álló két pénztár egyesítése a legközelebbi tisztújításnál történik meg; addig a jelenlegi állapot marad. Ugyanakkor a pénztárnok fizetése újabb megállapítás alá esik.

27. Ugyanezen szabályzat szerint csak jelzálogi kölcsönök lévén engedélyezhetők, a pénztárban ma is fennálló személyes kölcsönök megszüntetése végett ezen kölcsönökből évenként feltétlenül 1% törlesztendő, újabb személyes kölcsönök pedig nem engedélyezhetők.

II.

Az ungi ref. egyházmegye számvevőszékének szervezeti és ügyviteli szabályzata.

I. A számvevőszékről általában.

1. A számvevőszéket az egyházmegyei közgyűlés választja. A választás érvényessége tisztújítástól tisztújításig tart.

II. A számvevőszék tagjai.

2. Hivatalból tagok: az egyházmegye esperese és gondnoka, mint a számvevőszék elnökei, az egyhm. ügyésze és pénztárnoka, választott tagok: 3 lelkész, 3 világi tag, az egyhm. közgyűlés által szótöbbséggel választva.

III. Számvevőszéki előadók.

3. Számvevőszék az egyházmegye egyházközségeit a következő 3 csoportra osztja:

Első csoport: Tiszaágtelek, Csap, Csongor, Eszeny, Kisdobrony, Kisgejőc, Korláthelmeç, Minaj, Nagydobrony, Nagygejőc, Szalóka, Tiszaásvány, Tiszasalamon, Ungvár Záhony = 15 egyház.

Második csoport: Bátfa, Palló, Gálócs, Kistrát, Mokcsakerész, Ungmogyorós, Nagykapos, Nagyszelmenc, Szirénfalva, Palágy, Szürte, Ungcsepely, Veskóc, Ungnyarád, Ungtarnóc, Ördarma, Bótfalva, Vajkóc-Mátyóc = 18 egyház.

Harmadik csoport: Bajánháza, Magasrév, Bés, Bező, Zahar, Csicsér, Felsőrőcse, Sárosmező, Iske, Jenke, Kereszt, Nagyszeretva, Pályin, Ungpinkóc, Vaján, Vámoslucska, Solymos = 17 egyház.

4. A számvevőszék e 3 csoportnak megfelelőleg a számvevőszék lelkésztagjai közül 3 előadót választ.

5. Az egyházközségi gondnokok és pénztárnokok okmányokkal felszerelve és a presbitérium által megvizsgált számadásaik másolatát az I. t.-c. 125. §. g) 1 pontjának megfelelőleg kötelesek az egyházlátogatóknak átadni, kik azokat az esperesi hivatalnak haladéktalanul megküldik. Az esperes a III. t.-c. 23. §-a értelmében a hozzá érkezett számadásokat csatolmányaikkal együtt az előadókhöz teszi át.

IV. Számvevőszéki előadók kötelességei.

6. Az előadóknak kötelességök az esperes által részökre kiosztott egyházközségi költségvetéseket, vagyontelvékat, rovatos kimutatást, egyházi adókiutéseket tüzetesen megvizsgálni; azokra nézve az esperesnek javaslatot tenni, hogy annak alapján az esperes a megerősítést eszközölhesse, vagy pedig azt megtagadhassa.

7. Az előadóknak kötelességük az esperes által hozzájuk áttett számadásokat tüzetesen megvizsgálni, a tételeket az okmányokkal, a megerősített költségvetés tételével összehasonlítani és a megvizsgált számadásra vonatkozólag az egyházkerületi szabályrendeletben kifejezett felelősség mellett a számvevőszéknek, az egyházmegye tavaszi közgyűlése előtt tartandó ülésre javaslatot tenni, hogy a számvevőszék annak alapján kérhesse az

egyházmegyei közgyűléstől a számadó gondnokot érdeklő határozatot.

8. Jogában áll az előadóknak a hozzájuk utalt számadásokat és költségvetéseket illetőleg, az érdekelt egyházközségek előjáróitól felvilágosítást, vagy a szükséges okmányokat kérni, melyeket az egyházközségek előjárói meg nem tagadhatnak. Ha az előadók ilyenemű kérését az illető előjárók zaklatásnak minősítenék, a kérés jogos vagy jogtalan voltára nézve az esperes dönt.

9. Az előadói javaslatok mindenkor úgy szerkesztendők, hogy azoknak alapján úgy a költségvetések, mint a számadások megerősíthetők legyenek; vagy pedig felütiintetendők azok a feltételek vagy módosítások, melyek folytán azok a megerősítésre és jóváhagyásra számot tarthatnak.

10. Az előadók kötelessége a számvevőszéki ülések jegyzőkönyveit vezetni.

11. A III. t.-c. 4. §. alapján készített, a presbitérium aláírásával ellátott egyházközségi „Vagyonleltár“ és „Rovatos Kimutatás“, mint a számvétel ellenőrzése céljából szükséges alapokmányok 10 évenként újra szerkesztendők; az időközben történt változások azonban bejelentendők, illetőleg a presbitériumnak a változást magában foglaló határozata az egyházlátogatás útján az esperesi hivatalnak átadandó.

V. A számvevőszék ülései.

12. A számvevőszék legalább kétszer ülészik évenként, mégpedig egyszer az egyházmegyei pénztárnak, másodsor az egyházközségek számadásainak megvizsgálása végett. Mindkét ülésnek a tavaszi egyházmegyei közgyűlést megelőzőleg kell történnie, hogy úgy az egyházközségek, mint az egyházmegyei pénztárnak számadására nézve betérjesztett javaslatok meghozhatók, egyházmegyei gyűlésen tárgyalhatók és a végleges határozatok meghozhatók legyenek. Rendkívüli ülés az elnökség által a szükséghez képest bármikor összehívható.

13. A számvevőszék egyik rendes ülését az egyházmegyei pénztárnok lakásán tartja és ennek kizárólagos

tárgya az egyházmegyei pénztárnok kezelése alatt álló pénztárak és azok évi számadásainak köteles megvizsgálása, az erre vonatkozó jelentésnek s az egyházmegyei pénztárát, vagyonkezelését, jövedelmeinek fokozását s mikénti felhasználását célzó javaslatoknak elkészítése. A vizsgálat eredményeképpen a vagyonmérleg és nyeremény-számla felállítása, a pénztárnoknak a felelősség alóli felmentése vagy elmarasztalása iránt az egyházmegyei közgyűléshez javaslatétel.

14. Az egyházmegyei pénztárak megvizsgálását előadói javaslat nélkül eszközli a számvevőszék és a saját közvetlen észlelete alapján teszi meg felterjesztését az egyházmegyei közgyűléshez.

15. A számvevőszék az egyházmegyei közgyűlésnek felelős. Működéséért méltányos díjazást kap.

16. Az egyházmegyei pénztár vizsgálatánál eszközök: a legközelebbi mérleg- és nyeremény-számla, a nyeremény-számla felhasználására vonatkozó egyházmegyei határozat; a számvevőszék által alkalmazásba venni rendelt fő- és segédkönyvek, az egyházmegyei pénztár kezelési szabályzata és a vonatkozó egyházmegyei határozatok.

17. Pénztárnok a számvevőszék tagja, a kezelése alatti pénztár vizsgálatánál felmerült kérdésekben tanácskozási joggal igen, de szavazati joggal nem bír.

18. A számvevőszék másik rendes ülésének kizárólagos tárgya az E. T. III. t.-c. 23. §-a értelmében az egyházközségek vagyonleltárát, rovatos kimutatását, költségvetését, számadását, a számadás helyességét igazoló okmányokat megvizsgálni az előadók jelentése alapján s az egyházmegyei közgyűléshez helybenhagyás iránt előterjesztést s így a számadó gondnok, pénztárnok felmentése, vagy elmarasztalása kérdésében javaslatot tenni.

19. A számvevőszéknek, bár első sorban az előadói javaslatok szolgálnak véleménye alapjául, mindenkor jogában és szabadságában áll az egyházközségi számadásokra nézve, teljesen szabad és független határozatot hozni, mely minden esetben viszonylagos többséggel hozandó; viszont azonban az előadóknak is joguk van véleményüket külön jegyzőkönyvbe vezetetni, hogy a számvevőszéknek az előadói javaslattal szemben hozott

határozatai mellett meg legyen a nyoma az előadói véleménynek is, amennyiben egyértelmű határozatnál a felelősség elsősorban az előadókat terheli; eltérő határozat hozatalánál ez a felelősség megszűnik.

20. Minden számvevőszéki ülésről jegyzőkönyv veendő fel és a határozatok az egyházmegyei közgyűlés helybenhagyása után válnak végérvényesekké, amikor a számadás és költségvetés az egyházaknak visszaküldetik.

21. A számvevőszéknek az egyházmegyei pénztárt vizsgáló ülésre a számvevőszéki tagok kilométerenkint 50 fillér utazási átalányban részesülnek: teljes ellátásukról pedig az egyházmegyei pénztárnak gondoskodik. Ezen költség kizárólag az egyházmegyének jövedelmező alapokat terheli.

22. A számvevőszék másik ülésére a számvevőszék tagjai kilométerenkint 50 fillér utazási átalányban s 10 korona napidíjban részesülnek, de ellátásukról maguk gondoskodnak. Ezen költség kizárólag az egyházaknak jövedelmező alapokat terheli.

23. A rendkívüli ülések fuvar- és napidíjai azt, vagy azokat terheli, aki, vagy akik miatt a rendkívüli ülés össze volt hívandó.

24. A számvevőszéki előadók munkadíja személyenkint évi 50 koronában állapíttatik meg.

A közgyűlés a beterjesztett két szabályzatot tételenként tárgyalás alá vevén, mindkettőt egész terjedelmében elfogadja s a kiküldött bizottságnak alapos és tárgyilagos munkájáért teljes elismerését fejezi ki. Együttal kimondja, hogy a számvevőszéki előadóknak megállapított 50—50 kor. évi díja az államsegélyben e célra felvett 60 koronán felül 150 koronáig az egyházmegyei közigazgatási pénztárból fedezendő.

52. A magasrévi társegyház templom építésére engedélyt kér, egyidejűleg jelenti, hogy önkéntes adakozások folytán 4330 korona, a földbirtokok utáni kivetés folytán pedig 13308 korona, összesen: 17638 korona irányoztatott elő a templom-építés céljaira.

Bemutatja egyidejűleg a tervbe vett templomépítést egyhangúlag jóváhagyó presbiteri és közgyűlési határozatokat.

Közgyűlés a magasrévi társegyház híveinek áldozatkészségét örömmel veszi tudomásul s a templomépítésre a költségvetés és tervrajz, valamint az építési szerződés bemutatásának elrendelése mellett elvben az engedélyt megadja. Az építést megelőzőleg azonban az építkezni akaró egyház és a bajánházi anyaegyház között a templomépítésből kifolyólag változást szenvedő jogviszony szabályozására s az esetleg felmerülő surlódások békés kiegyenlítésére Szőlössy Gyula egyházi tanácsbíró elnöklete alatt Bernáth Zoltán világi tanácsbíró, Tóth Lajos egyházmegyei pénztárnok és Hegyi György egyházmegyei ügyészből álló bizottságot küldi ki.

53. A tisztaásványi lelkész az 1910. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 49. számú határozatára lelkészi díjlevelét beterjeszti, egyidejűleg bemutatja a presbiterium azon határozatát, melyben kimondja, hogy a jelenlegi iskolai épület leromboltatja s az épület anyagát a halaszthatatlanná vált lelkészi melléképületek felépítésére használja fel.

Az iskoláztatás ügyét pedig akként oldja meg, hogy az állami iskola felépítéséig a lelkész csupán a vallástant tanítsa a templomban vagy saját lakásán, mert tanítói fizetést adni a lelkésznek, vagy tanítói állást ideiglenesen szervezni a templomépítés előtt álló csekély számú egyháztagek szegénységök miatt egyáltalán képtelenek, mert épen ez okból adták át iskolájukat az államnak.

Egyidejűleg jelenti, hogy Ungvármegye kir. tanfelügyelőjétől vett értesítés szerint a tisztaásványi állami iskola felépítése a törvényen kívüli állapot megszűnése következtében, már a folyó év őszén várható.

Közgyűlés a tisztaásványi egyháznak az eddigi iskola épület lebontása, anyagának felhasználása, valamint a tankötelesek tanítására vonatkozólag hozott határozatát jóváhagyja.

54. 1910. évi tavaszi közgyűlés 51 számú határozatára az ungvári lelkész jelenti, hogy az ungvári középiskolákban a ref. hittani órákat az 1910/11. isk. évre a következőleg csoportosította.

I.

Az I-ső gymn. és I-ső reál osztályban: heti 2 óra.

A II-ik gymn. és II-ik reálban: heti 2 óra.

A gör. kath. tanítóképző intézetben: heti 2 óra.

Összesen: 7 óra.

Tanítja: a segédlelkész.

A III-ik gymn. és III-ik reál osztályban: heti 2 óra.

A IV-ik gymn. és IV-ik reál osztályban: heti 2 óra.

Az V—VI. gymn. oszt.: heti 1 óra.

A VII—VIII. gymn. oszt.: heti 1 óra.

Az I—II-ik polg. leányiskolai oszt.: heti 2 óra.

A III—IV-ik polg. leányiskolai osztályban: heti 2 óra.

A gör. kath. tanítóképző intézetben: heti 1 óra.

Összesen: 11 óra.

Tanítja a lelkész.

Közgyűlés az ungvári lelkésznek az ungvári középiskolákban a hittani óráknak az 1910—1911 iskolai évre történt megállapításáról, valamint a csoportosítás és összevonás mikénti keresztülviteléről szóló jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi.

55. A tiszvársányi lelkész az 1910 évi tavaszi közgyűlés 54. számú határozatára jelenti, hogy a tiszvársányi egyház egy hold lelkészi földje az egyházat képviselő Dr. Varga Lajos kisvárdai lakos ügyvéd értesítése szerint az egyház nevére bekebelezetett.

Tudomásul vétetett.

56. Mult gyűlésünk 27/a. pontja alatt az esperes, főjegyző és Magyar Bertalan tanácsbíró azzal bíztak meg, hogy az egyházlátogatási körök új beosztására javaslatot adjanak. A bizottság javaslata következő:

Az eddigi 5 egyházlátogatási járás helyett 7 szervezendő ;
ugymint:

I-ső járás: Csongor, Nagydobrony, Kisdobrony, Tiszaág-
telek, Szalóka, Eszeny, Tiszaásvány, Csap.

II-ik járás: Záhony, Tiszasalamon, Szürte, Rát, Kisgejőc,
Nagygejőc, Korláthelmecc.

III-ik járás: Botfalva, Ungtarnóc, Minaj, Ungvár, Bező,
Zahar, Ungpinkóc.

IV-ik járás: Palló, Bátfa, Gállocs, Palágy, Szelmenc,
Szirénfalva, Ungnyarád.

V-ik járás: Nagykapos, Csicsér, Bés, Iske, Vaján, Mokcsa-
kerész, Ungmogyorós.

VI-ik járás: Vajkócmátyóc, Ungcsepely, Veskóc, Baján-
háza, Magasrév, Szeretva, Pályin.

VII-ik járás: Vámoslucska, Solymos, Felsőrőcse, Sáros-
mező, Jenke, Kereszt.

Az egyházmegye közgyűlése az egyházláto-
gatási járasok ezen beosztását megerősíti. S a
számvevőszéknek az egyházlátogatók díjainak új
megállapítására vonatkozó javaslatát bevárja.

57. Az iskei egyház mult gyűlésünk 56. pont alatti hatá-
rozatára betérjeszti a föld bérbeadásáról felvett presbyteri
gyűlés jegyzőkönyvét; mely szerint az egyháznak mintegy 6
holdat kitevő szántóföldje 1910. március 23-án nyilvános
árverésen 6 egymásután következő évre 224 koronáért bérbe-
adatott: tartoznak a bérlők az általok bérelt földet a 6 év
leforgása alatt kétszer jól megtrágyázni, melyet a mindenkori
gondnok köteles felülvizsgálni, a bérösszeg mindenkor előre
fizetendő.

A betérjesztett presbyteri gyűlés jegyző-
könyve tudomásul vétetik s utasítatik a gond-
nok, hogy az egyház bérbeadott földjének 6 év
leforgása alatt kétszer istállótrágyával való jól
megjavíttatására nagy gondot fordítson.

58. Virág József vajáni lelkész, az 1909. évi tavaszi
egyházmegyei gyűlés 124-ik, a mult gyűlés 74-ik pontjára

vonatkozólag jelenti, hogy Vajánban a temető jókarba hozatott s a cigányok garázdálkodása teljesen megszűnt.

Tudomásul szolgál.

59. Kálniczky János bezői lelkész, a mult gyűlés 69-ik pontjára jelenti, hogy a zahari leányegyház Sola kötvényeken kint levő tőkepénzei 8 nap leforgása alatt egyházmegyei kötvényekre átiratnak. A 112 korona elköltött tőkepénzre vonatkozólag pedig azon felvilágosítással szolgál, hogy ezen összeg nem költetett el a tőkéből, mert az 1909. évi gondnoki számadás bizonyossága szerint, Denczi Mihálynál lévén kint kölcsönképen, általa az egyház pénztárába, még az év elején visszafizettetett s a 61. tételszám alatt, mint bevétel elkönyveltetett; mely által állítása szerint a pénztári maradvány 112 koronával kevesbedik.

Egyházmegyénk újólag szigorúan utasítja a zahari leányegyház előljáróságát, hogy a Sola kötvények azonnal cseréltessenek ki, egyházmegyei kötvényekkel. A 112 korona elköltött tőkepénzre vonatkozólag pedig, miután a betérjesztett jelentésből az tűnik ki, hogy ennek befizetésével a maradvány kevesbedik, nemhogy emelkednék; ezen zavarosnak látszó ügy rendbehozatalával az egyházlátogatóságot bizza meg, meghagyván, hogy jelentését a tavaszi egyházmegyei gyűlésre terjessze be.

60. Az iskei egyház mult gyűlésünk 57-ik pontjára vonatkozólag betérjeszti a „Nevelési-alap és magtári“ tőkepénznek, a paróchia építése céljára való fordíthatásáról 1910. március 13 án felvett presbyteri gyűlés jegyzőkönyvét; mely szerint fentemlített mindkét alapnak egyedüli rendeltetése az egyház szükségleteinek fedezése.

A betérjesztett presbyteri gyűlés jegyzőkönyve tudomásul vétetik s a „nevelési“ alapnak, valamint a magtári tőkepénznek, a paróchia építési céljára való felhasználása megengedettik,

61. Esperes jelenti, hogy a Szobránc—tibai templom f. évi augusztus hó 14-én a hívők nagy sokaságának részvételével felszenteltetett, amely alkalommal báji Patay Gyuláné Szathmáry Király Anna úrnő a templomépítésre már addig is meghozott s szinte el se sorolható áldozatait azzal bővítette meg, hogy nemcsak a felszentelést végező esperesnek, hanem az összesereglett papoknak, tanítóknak s úri közönségnek s ezek hozzátartozóinak, úgyszintén a szomszéd vármegyéből az iskolák s intézetek részéről érkezett küldöttségeknek szállást adott s ellátásukról a legnagyobb szívességgel és szeretettel gondoskodott.

Egyházmegyei közgyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy a szobránc—tibai templom immár felszenteltetett és rendeltetésének átadatott; hálás szívvel iktatja jegyzőkönyvébe, hogy ennek a pusztában, az elszórt csontok között épült templomnak minden köve a báji Patay Gyuláné Szathmáry Király Anna úrnő és az ő családjának vallásos buzgóságát, hithűségét és kibeszélhetetlen áldozatkészségét hirdeti; szívesen örökíti meg jegyzőkönyvében ennek az úrnőnek, Tiba nagyasszonyának a templomszentelésen megjelent hivatalos személyekkel és közönséggel szemben tanúsított páratlan vendégszeretetét. Legyen is, maradjon is ő és az ő háza és az ő házának népe — aminek magát megbizonyította — annak a gyülekezetnek, egész magyar református anyaszentegyházunknak „angyala“!

62. Az egyházkerület f. évi tavaszi gyűlésének 45. sz. határozatával az egyházközségeket, elsősorban a lelkészeket anyagi felelősség mellett felhívja és állandó figyelmükbe ajánlja, hogy a Konvent 346—1909. sz. határozata értelmében jelentsék be azonnal iskolájuk esetleges megszüntetését, hogy a konventi adósegélyből — ha ilyenben részesül egyházuk — az iskolafenntartásra eső rész kellő időben levonható legyen.

Ezt a felhívást az egyközségek s első sorban azok lelkészeinek állandó figyelmébe ajánlja a közgyűlés azzal az egyházkerületet s

Konventet megnyugtató kijelentéssel, hogy egyházmegyénk területén az adósegélyes egyházközségekben iskolamegszüntetési eset ez ideig nem történt.

63. Az egyházkerület f. évi tavaszi gyűlésének 46. sz. határozatával az érdekelt egyházközségek s azok javadalmasainak figyelmébe ajánlja a Konvent 344—1909. sz. határozatát, amelyben kívánatosnak jelzi, hogy „az egyetemes adóalpból segélyt igénybe vevő egyházközségek által a díjlevelek lehetőleg a segély megállapításánál alapul vett *Útasi-tás* értékelése szerint megújíttassanak,“ mert a termény és szolgáltatás járandóságoknak készpénzre átváltoztatásával nemcsak az egyházközségek háztartása, hanem a belhivatalnokok javadalma is állandó alapokra és számszerűleg biztos tényezőkre lesz fektetve.

Egyházmegyei közgyűlésünk bármennyire kívánatosnak jelzi is a belhivatalnokoknak készpénzzel való javadalmazását s nem tartja megvalósíthatatlannak azt, hogy egyházközségek és javadalmasaik kölcsönös engedékenységgel az „Utasi-tás“ értékelése mellett is megegyezésre jussanak, mindazáltal a díjlevelek érintetlen meghagyását tartja szükségesnek mindaddig, míg a kormány által adott s az adósegélyek alapjául szolgáló összeg törvényhozásilag, fixirozva és biztosítva nem lesz.

64. Kerületi gyűlésünk (129. sz. j. k.) 53-ik pontjában felhívja a lelkészeket az egyetemes konventnek 1910—71. j. k. pontja alatt lévő azon határozatára, „hogy az iskola államosítási mozgalmakról, vagy új állami és községi iskoláknak egyházközségeink területén történő felállítása alkalmával már az ilyen mozgalmak megindulásáról is a lelkészek illetékes egyházi felsőbb hatóságukat felelősség terhe alatt haladéktalanul értesítsék és tájékoztassák.“

Az egyházmegye utasítja a lelkészeket, hogy ezen konventi és kerületi fontos határozatnak eleget tegyenek.

65. Tárgyalás alá került legközelebbi ker. gyűlésünk 54-ik pontjában az egyházmegyékhez letett 75—1910. konventi jegyzőkönyvben foglalt kántori fizetés. Mely szerint a ker. gyűlés a konventi jegyzőkönyv alapján az énekvezérek avadalma ügyében javaslattételre hívja fel az egyházmegyéket.

Az ungi egyházmegyének javaslata, hogy ezen ügy mindenek előtt az egyházak presbiteriumában tárgyalandó; mert mint fizetés ügy, vitás esetben az egyházmegyei bíróság jogkörébe fog tartozni. Az egyházak sérelme nélkül e kérdés véleményünk szerint egyedül úgy volna megoldható, — bár ez esetben is csak a fizetésekiegészítésben részesülő egyházakról lehet szó, — hogy ha erősen hangsúlyozzuk, hogy a tanítói fizetések 1000 koronáig való kipótlásánál a mi kántori fizetéseink eredeti céljoktól méltatlanul vonattak el; ennél fogva azokból ha nem többet, 240 koronát kegyeskedjék a magas kormány kibocsátani, hogy azt valódi céljára: kántori fizetésre fordíthassuk, s az így felmaradt kántori és tanítói fizetést kegyeskedjék 1000 koronára kipótolni.

66. 129. sz. ker. j. k. 55. pontja alatt az iskolaszéki elnökök az iskolamulasztókkal szemben szigorú eljárásra utasítatnak.

Az egyházmegye a lelkészeket, mint iskolaszéki elnököket a kerületi határozat szerint eljárni utasítja.

67. Hitelesítő bizottság tagjaiul megválasztottak:

Szücs István esperes, Minay István, Komjáthy Gábor, Szabó Lajos, Hegyi György, Szabó Endre és a jegyzői kar.

68. Ezen jegyzőkönyvben foglalt pontokon kívül jelentést vár az egyházmegye a következő jegyzőkönyvi pontokra:

1908 tav. gy. 92 Iske, — 99 Palló.
 1908 őszi gy. 35 Sárosmező.
 1909 tav. gy. 31, 92, 124, 128.
 1909 őszi gy. (40. sz. jk.) 72.
 1910 tav. (41. sz. jk.) 12/c, 13, 16/g, 39, 53, 62, 64,
 65, 66, 71, 72.

Az illetők a Szabályrendelet értelmében
 jelentés adásra utasítottak.

69. Mindezen jegyzőkönyvi pontokat meghitelesítette az
 1910 szept. 16-án Ungváron tartott jegyzőkönyvhitelesítő
 bizottsági ülés.

Németh Péter,
 Kovács Dániel,
 Szabó Zoltán,
 Pataki Pál,
 Maksa József em. jegyzők.

Szűcs István esperes,
 Minay István vil. tanácsbíró,
 Hegyi György em. ügyész,
 Komjáthy Gábor papi t.-bíró,
 Szabó Endre lelkész.

A jegyzőkönyvi pontokat jegyzették :

Németh Péter: 1—6, 10—12, 16—18, 31—33, 37—42,
 56, 64—69.

Pataki Pál: 7—9, 19—29, 34—36, 61—63.

Maska József: 13—15, 30, a—h, 57—60.

Kovács Dániel: 43—50.

Szabó Zoltán: 51—55.

II. Birósági ügyek.

a) Fegyelmi.

I. JEGYZÖKÖNYV.

Felvétetett Ungváron 1910. évi szeptember hó 8-ik napján az ungi ref. egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak Kiss Lajos veskóci tanító elleni ügyben tartott tárgyalásról.

Jelen voltak: Szücs István esperes (tárgyalást vezető elnök), Minay István gondnokhelyettes elnöklete alatt Komjáthy Gábor, Szőlössy Gyula, Szakal István, Nagy Sándor papi-, Szabó Lajos, Szilágyi Sándor világi tanácsbírák, Kovács Dániel vil. főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető, előadó: Nagy Sándor.

Az ügyészség részéről: Hegyi György egyházmegyei ügyvéd, a felek részéről: Kiss Lajos fegyelmi alatt álló tanító, Kása Vince gondnok és Kása József veskóci községi bíró.

Tárgyalás alatt van a Kiss Lajos veskóci tanító ellen folyamatba tett fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t.-c. 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset? A felhívásra senkisémet jelentkezett.

Felhívja elnök a felet, hogy nincsen-e a bíróság valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltiségi kifogása? A fél kijelenti, hogy nincsen.

Elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen, hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke konstatálja, hogy a fél szabályszerűen megidézett.

A bíróság elnöke felhívja a felet, hogy a bíróság illetékessége tekintetében van-e előadni valója? Fél kijelenti, hogy nincsen.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Nagy Sándor előadó ismerteti az ügy állását, előadja, hogy Kiss Lajos veskóci tanító iskolájában a tanítás, a segédtanfelügyelő által 1910. február hó 19-én tett látogatás alkalmával elégtelennek találtatott, s ezért Ungvármegye közigazgatási bizottságának 486/1910 K. b. számú felterjesztésére a vall. és közokt. Miniszter Ur nevezett ellen az 1907. évi XXVII. t.-c. 22. §-a 1. i) pontjába ütköző véttség miatt a fegyelmi vizsgálatot 32237/1910. szám alatt elrendelte.

Elnök felhívja a jelenlevő felet, hogy az ügyre vonatkozó bizonyítékait terjessze elő.

Fél előadja, hogy a vádakra tett kifogásait írásban adta be, így más előadni valója nincsen.

A bizonyító eljárás befejeztetvén, elnök felszólítja ügyészt a vád előterjesztésére.

Az ügyész a vádat fentartja s felet az E. T. V. t.-c. 34. §-ának 2-ik pontjába ütköző cselekmény elkövetése miatt kéri megbüntetni.

Elnök felhívja a felet védelme előterjesztésére; fél kijelenti, hogy egyebet nem mondhat, mint amit írásban beadott.

Elnök a tárgyalást berekeszti, és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott határozatát.

Ítélet :

Az ungi ref. egyházmegye fegyelmi bírósága Kiss Lajos veskóci tanítót az E. T. V. t.-c. 34. §-ának 2-ik pontjába ütköző cselekmény elkövetése miatt vétkesnek mondja ki s ezért az E. T. V. t.-c. 35. §. b) pontja alapján fedésre ítéli.

Indokok :

Az 1907. évi XXVII. t.-c. 19. és 20. §-ai alapján a magyar tannyelvű iskolában köteles a tanító a tantárgyakat a

tanterv szerint hat évre felosztva tanítani s panaszlott maga beismeri, hogy VI-ik osztálya nincs, ugyancsak beismeri, hogy ha bár egyszer is a tanításra rendelt időből épen a látogatás alkalmával elvont, ami által mulasztást követett el iskolájának kárára, továbbá igen sokat ismétlésre utasított az első osztályból, aminek pontos foglalkozás és kellő tanítás mellett nem szabadna megtörténni.

Ungvármegye közig. bizottságának 1333/1908 Kb. számú átirata folytán az egyházmegye 1908. évi szept. 8-án 63. számú határozatában marasztalással szemben az intést már mint rendbírságot alkalmazta, így másodfoku büntetésben kellett marasztalni.

Költségek felszámítva nem lévén, ítélethozatalnak helye nincs.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél panaszlott jelen van.

Ezután felhívta a jelenlevő felet, az iránt való nyilatkozat tételre, hogy megnyugszik-e az ítéletben vagy felebbez.

Panaszlott az ítéletben való megnyugvását kijelenti.

Ezután a bíróság elnöke elrendeli, hogy panaszlottnak, ha azt kéri, az ítélet hiteles kiadványa kézbesíttessék.

Szücs István

egyházi elnök.

Kovács Dániel

v. főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

Minay István

v. elnök.

b) Közigazgatási.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungvárt 1910 évi szeptember hó 8-án az ungi ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának, mint I-ső foku bíróságnak Gortvay Dániel és Ferenc korláthelmeci egyháztagok által a korláthelmeci egyház presbiteriumának 1910 évi március hó 25-én templomi szék ügyben hozott határozata ellen beadott felebbezés tárgyában megtartott tárgyalás alkalmából.

Jelen vannak: A bíróság részéről: Szücs István esperes egyházi, és Minay István világi tanácsbíró, mint gondnok-

helyettes (tárgyalást vezető elnök) elnöklete alatt Szőlössy Gyula, Komjáthy Gábor, Szakál István egyházi, Szabó Lajos, Szilágyi Sándor világi tanácsbírák mint bírák, Hegyi György egyházmegyei ügyész, Szabó Zoltán egyházmegyei világi jegyző, mint jegyző.

A felek részéről: Gortvay Dániel és Ferenc panaszosok. A korláthelmeci egyház részéről: Varga Károly lelkész, Balogh Ferenc gondnok.

Tárgy: Gortvay Dániel és Gortvay Ferenc korláthelmeci egyháztagok felebbezése a korláthelmeci egyház presbiteriumának 1910 évi március hó 25-ikén hozott azon határozata ellen, melylyel Kocsis Károly korláthelmeci egyháztag részére templomi ülőhelyül 100 koronának az egyház javára lefizetése ellenében azon padot jelölte ki, melyben a Gortvay-család tagjai ülnek s amely pad e címen „Gortvay-padnak“ nevezetik.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t. cikk 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset. A bíróság tagjai a felhívásra kijelentik, hogy magukat érdekeltnek nem érzik.

Felhívja elnök a feleket, hogy nincsen-e a bíróság valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltiségi kifogásuk? Felek kijelentik, hogy a bíróság egy tagja ellen sincs törvényen alapuló érdekeltiségi kifogásuk.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke konstatálja, hogy a felek a tárgyalásról szóbelileg értesítettek.

A bíróság elnöke felhívja feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében van-e előadni valójuk? felek kijelentik, hogy a bíróság illetékessége tekintetében előadni valójuk nincs.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását és felhívja Szilágyi Sándor előadót, az ügy ismeretetésére, ki az ügy állását a következőkben terjeszti elő:

Kocsis Károly korláthelmeci egyháztag, néhai Kocsis Endre volt korláthelmeci ref. lelkész fia, 1909 év őszén azon

kérelmet terjesztette a korláthelmeci egyház presbiteriuma elé, hogy miután megnősült, úgy neje, mint az ő számára a templomban ülőhely jelöltessék ki.

Nevezett presbiterium 1909 évi november hó 24-én tartott ülésében hozott határozatával az ugynevezett „Felföldy“-széket jelölte ki templomi ülőhelyül, kérelmező és neje számára, azon indokolással, hogy Kocsis Károly a Felföldy-család birtokát örökölte, s így részökre ezen család templomi helyét adja át.

A Felföldy-család volt templomi ülőhelye megállapítható nem lévén, Kocsis Károly és neje azt nem foglalhatta el, s így újabb kérelemmel fordult a presbiteriumhoz, hogy számukra templomi hely jelöltessék ki. A presbiterium 1910 március 25-iki ülésében akként határozott, hogy Kocsis Károly részére a Gortvay-család észak felől eső I-ső padját, neje részére pedig az ezután járó ugynevezett „Gortvay“-padot, vagyis a déli oldalon a női padok között az első padot jelöli ki s ezért a szokásjog alapján együttesen 100 koronát tartoznak fizetni az egyház javára.

Kérelmező a határozatba megnyugodott, Gortvay Dániel és Gortvay Ferenc egyháztagek azonban azon indokolással, miszerint a Gortvay-család oly népes, hogy ha mindnyájan megjelennek az Isten-tiszteleten, nem férnek el, kellő időben felebbezéssel éltek.

Az Esperes a beérkezett felebbezés folytán az ügy tisztázása céljából 462/910 számú végzésével Nagy Sándor egyházmegyei papi tanácsbíró vizsgáló biztosul küldte ki, ki 1910 augusztus 10-ikén a helyszíni vizsgálatot megejtván, megállapította, hogy az ugynevezett Gortvay-székekben nyolc ülőhely van, jelenben pedig csak négy oly felnőtt egyén van ezen családban, kik e széken ülhetnek, s így túlszűfoltásgról szó sem lehet.

A tényállás ismertetése után elnök fejhívja a jelenlevő feleket, hogy az ügyre vonatkozó nyilatkozataikat, észrevételeiket, esetleg újabb bizonyítékaikat terjesszék elő.

Felebbező Gortvay Dániel a felebbezésében felhozottak fenntartása mellett előadja, hogy az ugynevezett „Gortvay“-székbe jelenleg tényleg négy jogosult jár, idővel azonban 11 jogosult, azaz 1. Ő, 2. Gortvay Dániel (jelenleg amerikai lakos), 3. Gortvay Zsigmond (22 éves), 4. Gortvay Zoltán

(8 éves), 5. id. Gortvay Ferenc (nőtlen siket-néma, 50 éves), 6. Gortvay Ferenc, 7. ifj. Gortvay Ferenc (11 éves), 8. Gortvay Bertalan (8 éves), 9. Gortvay István (24 éves), 10. Gortvay Miklós (27 éves amerikai lakos), 11. Gortvay Gyula (16 éves, ungvári lakos iparos tanonc) fog járni s így zsufoaltság áll be, kéri azért a felhozott okok alapján a sérelmes presbiteri határozat megváltoztatásával a korláthelmeci egyháztanácsot új határozat hozatalára, illetve Kocsis Károly és neje részére más templomi hely kijelölésére utasítani.

A bizonyító eljárás befejeztetvén, elnök a tárgyalást bekezeszti és zárt ülésben történt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangulag hozott határozatát :

Az ungi ref. egyházmegye bírósága mint közigazgatási bíróság Gortvay Dániel és Ferenc korláthelmeci egyháztagoknak a korláthelmeci egyház presbiteriumának 1910 évi március hó 25-én Kocsis Károly ottani lakos templomi szék kijelölése iránti kérelmére hozott határozata ellen beadott felebbezése tárgyában, mint közigazgatási bíróság elé tartozó ügyben, alulirott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképen:

Itélt :

A közigazgatási bíróság a korláthelmeci ref. egyház presbiteriumának 1910. évi március hó 25-én hozott azon határozatát, mely szerint Kocsis Károly korláthelmeci egyháztag részére a Gortvay-család által ülöhelyül használt, a templomban észak felől eső ugynevezett Gortvaypad, neje részére pedig a déli oldalon a női padok között az elsőt jelöli ki templomi ülöhelyül, helybenhagyja. Az eddig felmerült s Nagy Sándor vizsgáló biztos részére 20 koronában megállapított s az ezután esetleg felmerülendő költségek megfizetésére a felebbező Gortvay Dániel és Gortvay Ferenc korláthelmeci lakosokat kötelezi.

Indokok :

Ekként kellett határozni, mert az 1904 évi egyházi I-ső t. cikk 26. §-ának rendelkezése szerint az egyházközség mind-

ama jogait és kötelességeit, melyeket a törvény más hatáskörbe nem utal, a presbiterium teljesíti, illetve gyakorolja s a templomi székbe való behelyezés nyilvánvalóan az egyházközség joga lévén, a presbiterium fentemlített határozatával jogkörét nem lépte túl.

De így kellett határozni azért is, mert a bizonyítási eljárás során megállapítást nyert, hogy a kérdéses templomi szék, miután 8 egyén befogadására alkalmas és csak négyen járnak bele, Kocsis Károly behelyezésével zsufoltta nem lesz, a jövőben pedig amennyiben zsufoltság áll be, az egyháztanácsnak módjában és jogában lesz a Kocsis, esetleg Gortvay-család valamelyik tagjának vagy tagjainak más padba helyezésével az akadályokat megszüntetni, mert azzal, hogy egyik vagy másik család valamelyik templomi padban hosszabb vagy rövidebb ideig ült, annak elfoglalására kizárólagos jogot nem szerzett, mert a templomban a rend fentartása s e célból a hívek megfelelő elhelyezése I-ső t. cikk értelmében egyházközség, illetve az egyháztanács kizárólagos jogát és kötelességét képezi.

Elnök megállapítja, hogy az ítélet kihirdetésénél panasztevők, valamint az egyház képviselői jelen vannak.

Ezután az elnök felhívta a feleket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek? mire panaszosok az ítélet ellen élőszóval felebbezést jelentettek be s az ítélet írásbeli kiadását kívánták.

Kelt Ungvárt, 1910 évi szeptember hó 8-án.

Szücs István

esperes, egyházi elnök.

Szabó Zoltán

jegyzőkönyvvezető.

Minay István

világi elnök.

III. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungváron 1910. szeptember 8-án az ungi ref. egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak rendes ülésén.

Jelen voltak: Szücs István esperes, mint tárgyalást vezető egyházi elnök, Minay István vil. elnök, Szabó Lajos, Szilágyi Sándor, Szakal István, Komjáthy Gábor, Nagy Sándor, mint bírák, Hegyi György e. m. ügyész, Németh Péter, mint jegyzőkönyvvezető.

Tárgyalás alatt van 1910. április 26-án 6. sz. a. folyamatba tett bírósági ügy: Enyedy Lajos volt pallói tanító, a pallói egyház és ifj. Papp Lajos jelenlegi pallói tanító között felmerült fizetésmegosztás.

Szöllőssy Gyula és Szabó Zoltán kiküldött bizottság 1910. augusztus 17-én a helyszínen felvett jegyzőkönyvet beteszti, mely szerint Enyedy Lajos és a pallói egyház békés egyességre léptek, ellenben ifj. Papp Lajos fenntartja Enyedy Lajos ellen emelt panaszát, hogy ő 1909. szeptember és október hónapokra eső 68 korona 32 fillér államségélyt felkezelt, mely panaszlót illeti. Mit Enyedy Lajos elősmer, de kijelenti, hogy azt a panaszló által kitűzendő záros határidőn belül visszatéríti.

A békés kiegyezés tényét jegyzőkönyvezve, a panasz tárgytalan.

Kelt mint fent.

Szücs István,
egyházi elnök.

Németh Péter,
jegyzőkönyvvezető.

Minay István,
világi elnök.

IV. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungváron 1910. évi szeptember hó 8-án az ungi ref. egyházmegye bíróságának, mint közig. bíróságnak özvegy Urbán Mihályné volt záhonyi, most budapesti lakos által a néhai férje után még őt illető javadalom visszatartása ellen beadott panasz ügyében tartott tárgyalásról.

Jelen voltak: Szücs István esperes (tárgyalást vezető elnök) és Minay István gondnokhelyettes elnöklete alatt Komjáthy Gábor, Szöllőssy Gyula, Szakal István, Nagy Sándor papi, Szabó Lajos, Szilágyi Sándor világi tanácsbírák, Kovács Dániel világi főjegyző, jegyzőkönyvvezető s Hegyi György egyházmegyei ügyész.

Tárgyalás alatt van özv. Urbán Mihályné volt záhonyi, most budapesti lakosnak a néhai férje után 1909. évre őt illető lelkészi javadalomból a záhonyi egyház által visszatartott 342 korona 10 fillér visszatérítése iránti kérelme.

Elnök a tárgy megnevezésével a gyűlést megnyitván, megállapítja, hogy érdekeltségi eset nem forog fenn; ezután

az ügyet ismertetve előadja, hogy a záhonyi egyház által visszatartott 342 korona 10 fillér a múlt tavaszi gyűlés 7. sz. határozata értelmében történt s ezen határozatnak felolvasása után a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangú

ítéletét.

Az egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság özvegy Urbán Mihálytét kérelmével elutasítja.

Indokok:

A múlt tavaszi gyűlés 7. számú határozatával jóváhagyólag tudomásul vette az esperes azon intézkedését, hogy Záhonyban a vasárnapi és ünnepi isteni tiszteletet Bacskay Sámuel csapi lelkész felügyelete mellett Bakcsy Gyula segédlelkész, s a hétköznapi istentiszteletet Szinok Dezső énekevezér végzi s kiknek együttes díjazását a lelkészi fizetés terhére havi 83 korona 33 fillérben állapította meg, már pedig az öt havi lelkészhelyettesítés 416 korona 35 fillért teszen ki, így jogtalan visszatartás nem állapítható meg.

Szücs István,

egyházi elnök.

Kovács Dániel,

vil. főjegyző s jegyzőkönyvvezető.

Minay István,

vil. elnök.

V. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungváron 1910. szeptember hó 8-ik napján az ungi ref. egyházmegyei bíróságnak, mint közigazgatási felebezési bíróságnak Stépán László adókiivetés elleni felebbezése tárgyában.

Jelen voltak: A bíróság részéről: Szücs István esperes, Minay István helyettes gondnok (tárgyalást vezető elnök) elnökség; Szabó Lajos, Szilágyi Sándor világi, Komjáthy Gábor, Szakal István, Nagy Sándor papi tanácsbírák, Pataki Pál jegyzőkönyvvezető.

Az ügyészség részéről: Hegyi György egyházmegyei ügyész.

A felek részéről: Senki.

Tárgy: Stépán Lászlónak a pályini rendkívüli adókivetés elleni felebbezése, mint közigazgatási bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről a bírák valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltségi kifogás nem emeltetett s így a bíróság kellő számban jelenlevő érdektelen tagokkal szabályszerűen megalakult.

Miután a felek részéről a bíróság illetékessége ellen előterjesztés nem történt, elnök felhívja előadót az ügy ismertetésére. Komjáthy Gábor előadó ismerteti az ügy állását. Elnök a tárgyalást berekeszti s zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróságnak egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

A pályini ref. egyházközségi bíróság határozatát megváltoztatva, Stépán Lászlót a reá kivetett rendkívüli egyházi adó 25%-ának megfizetésére kötelezi.

Indokok:

Stépán László szobranci lakos lévén, a pályini egyházban, mint külbirtokos, a reá vethető adónak csak 25%-ával terhelhető meg. (III. t.-c. 10 §. b) pont.)

Ezen ítélet hiteles kiadmánya jelen nem levő feleknek az első fokon eljáró bíróság elnöksége útján kézbesítettik.

Szücs István,

egyházi elnök.

Pataki Pál,

jegyzőkönyvvezető.

Minay István,

vil. elnök.

VI. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungváron, 1910. szept. 8-ikán, az ungi ref. egyházmegyei bíróságnak mint közigazgatási bíróságnak Móre Gábor jenkei lelkésznek Halász Lajos jenkei tanító elleni panasza tárgyában.

Jelen voltak: A bíróság részéről: Szűcs István esperes, Minay István h. gondnok (tárgyalást vezető elnök) elnökség; Szabó Lajos, Szilágyi Sándor világi, Komjáthy Gábor, Szakal István, Nagy Sándor papi tanácsbírák, Pataky Pál jegyző.

Az ügyészség részéről: Hegyi György e.-megyei ügyész.
A felek részéről: Senki.

Tárgy: Móré Gábor panasza Halász Lajos ellen.

Elnök az ülés megnyitása s a bíróság szabályszerű megalkotása után bemutatja az ezen ügy megvizsgálására kiküldött bizottságnak: Szakal István és Szilágyi Sándor tanácsbíráknak a jelentését, mely szerint Halász Lajos sajnálkozva azon kifejezések felett, melyeket Móré Gábor ellen használt, Móré Gábor-tól ünnepélyesen bocsánatot kért s Móré Gábor pedig lelkészhez és keresztyén emberhez illően megbocsátott.

Elnök a tárgyalást berekeszti, s zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság következő egyhangulag hozott

végzését:

A további eljárás megszüntetetik.

Indokok:

Bocsánatkéréssel és megbocsátással az ügy békés uton elintéztetvén, további eljárásnak nincs helye.

Ezen végzés hiteles kiadmánya a jelen nem levő feleknek kézbesítetik.

Szűcs István,
egyházi elnök.

Pataki Pál,
jegyzőkönyvvezető.

Minay István,
világi elnök.

VII. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungváron, 1910 szept. 8-án az ungi ref. egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak rendes ülésén.

Jelen voltak: Szűcs István esperes, mint tárgyalást vezető egyházi elnök, Minay István, mint világi elnök, Szabó Lajos, Szilágyi Sándor, Szakal István, Komjáthy Gábor, Nagy Sándor,

mint bírák. Hegyi György egyházmegyei ügyész, Németh Péter, mint jegyzőkönyvvezető.

Tárgyalás alatt van: Kovács József bési egyháztag felebezett ügye, mely szerint az 1910 máj. 8-iki presbyteri határozatot sérelmesnek tartja.

Virág József tanácsbíró, mint vizsgálatra kiküldött 1910. aug. 6-án a helyszínén megjelent, s panaszos Kovács József és az egyház presbyteriumával az ügyet békés megoldásra vitte, mint a beterjesztett presbyteri jegyzőkönyv igazolja akként, hogy Kovács József és felesége a templomi 3-ik széket kapják, melynél azonban felebb sem ő, sem felesége soha nem mehet, fizetvén az egyház részére 100 koronát, faalapra 30 koronát, s a lelkész és tanító részére évenként 2 véka búzát.

A békés kiegyezés ezen tényét jegyzőkönyvvezve, határozathozatal szüksége nem forog fenn.

Kelt mint fent.

Szücs István,
egyházi elnök.

Németh Péter,
jegyzőkönyvvezető.

Minay István,
világi elnök.

VIII. JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Ungvárt 1910. évi szeptember hó 8-ik napján, az ungi ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának mint I-ső foku bíróságnak a bajánházai egyháznak a magasrévi társegyház 600 korona harangvétel ár megfizetésére kötelezése iránt beadott kérelme tárgyában megtartott tárgyalása alkalmából.

Jelen vannak: A bíróság részéről: Szücs István esperes egyházi és Minay István világi tanácsbíró, mint gondnokhelyettes (tárgyalást vezető elnök) elnöklete alatt Szöllőssy Gyula, Komjáthy Gábor, Szakal István, Nagy Sándor egyházi, Szabó Lajos, Szilágyi Sándor világi tanácsbírák mint bírák, Hegyi György egyházmegyei ügyész, Szabó Zoltán egyházmegyei világi jegyző mint jegyző és előadó is.

Elnök megállapítja, hogy az érdekelt felek közül a tárgyalásra az idő rövidsége miatt megidézhető senki sem volt.

Ezután a bíróság szabályszerűen megalakulván, zárt tanácskozássra vonul vissza s nyílt gyűlésben kihirdeti a következő

végzést:

A bíróság az ügyet az időszaki bírósághoz utasítja,

Indokok:

Az időszaki bírósághoz volt utasítandó a kérelem, mert elkésetten adatván be, a tárgyaláshoz előkészíthető nem volt.
Kelt Ungvárt, 1910 szeptember hó 8-ik napján.

Szűcs István,
esp., egyházi elnök.

Szabó Zoltán,
jegyzőkönyvvezető.

Minay István,
világi elnök.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

1. A gyűlés megnyitása.
2. Megalakulás, elmaradottak igazolása.
3. Maksa József megválasztott aljegyző az esküt leteszi.
4. A 2000 koronás építkezési segély ügyben kiküldött bizottság javaslatát a közgyűlés elfogadja.
5. Nagy Sándor, mint kisgejőci segédlelkész bekebelezést nyer.
5/a. Molnár Ferenc, mint nagydobronyi segédlelkész bekebelezést nyer.
6. Id. Szakal Istvánt káplántartási kongruára ajánlja az egyházmegye.
7. A felsőröcsei szükösi tásra vonatkozó felterjesztések pótlás végett visszaadatnak.
8. A szalókai szükösi tásra vonatkozó felterjesztések pótlás végett visszaadatnak.
9. Az eszenyi szükösi tárt illető elszámolást az egyházmegye elfogadja.
10. A bési lelkészi díjlevél megerősítést nyer.
11. Csomár Béla, bési lelkészszé választását nem fogadja el.
12. Kerületi gyűlésre képviselők választatnak.
13. Tanítói díjlevelek: Szalóka, Nagygejőc, Ungmogyorós.
14. Láczy József hátrálékos fizetését törvényes uton hajtassa be.
15. Láczy József ungmogyorósi tanító lemondása s az egyházmegyétől elbúcsúzása. — Csomár József ungpinkóci tanító lemondása s az egyházmegyétől elbúcsúzása.
16. Tanítói változások: 1. Vámoslucska: Feké Kálmánt, 2. Zahar: Molnár Bélát, 3. Ungpinkóc: Móré Andrást, 4. Tiszasalamon: Mátyás Istvánt, 5. Pályin: Halász Lajost, 6. Ungmogyorós: Sulyok Dezsőt választotta meg.

17. Az országos vallásegyenlőségi szövetségi fiókok megalakítására a lelkészek és egyházak előjárói felhivatnak.
18. Felterjesztés az egyetemes Névtár ügyében.
19. Az ungi egyházmegye a Kálvineumra évenként 100 koronát ad.
20. Lelkészek felfolyamodása félárú vasúti jegyért.
21. Felterjesztés a konfirmációnak áldozó csütörtökre áttétele ügyében.
22. Az építkező egyházak mindenekelőtt az épít. bizottsághoz forduljanak.
23. Az iskolák részére szükséges taneszközök együttesen rendeltetnek meg.
24. Felekezeti iskolások hétköznapi is kötelesek templomba járni.
25. A gondnoki számadásokhoz szükséges nyomtatványokat az esperes fogja beszerezni.
26. Vélemény a püspökök és főgondnokok által alkotott Szabályrendeletjavaslatra.
27. Felterjesztés a Borromeus encyklika ügyében.
28. Vélemény a Vattay-féle indítványra.
29. Az énekvezérek memorandumára a tanítóttestület véleménye és javaslata felterjesztetik.
30. Tanügyi bizottság jelentése, valamint: a, b, c, d, e, f, g, h pontok alatt felterjesztései.
31. Segélykérvények a Gusztáv Adolf együlethez: 1. Iske, 2. Pályin, 3. Ungnyarád, 4. Vajkóczmátyóc, 5. Szalóka.
32. Őszi segélykérvények áttételnek az őszi segélyosztó bizottsághoz.
33. Ungpinkóc 800 kor. kölcsönfelvétele.
34. Minaj 4000 kor. kölcsönfelvétele.
35. Csongor engedélyt nyer iskola javításra.
36. Körlevelek XXIV—XXX.
37. Osváth Endre nagykaposi tanítót kerületi vizsgára utasítja az egyházmegye.
38. Jelentés a szalókai építkezésről.
39. A pályini építkezés a bizotts. figyelmébe ajánlatik.
40. Az iskei építkezésről az épít. biz. jelent.
41. A csicseri építkezés végleges átvételét az épít. biz. jelenti.
42. A minaji templom ideiglenes átvételéről az épít. biz. jelent.

43. A tavaszi segélyosztáskor a tanítókat illető segélyből felmaradott 72 kor. a tanítói közpénztárnak adatik.

44. A 20 kor. tanítói pályadíjtétel 40 koronára fel-emeltetik.

45. A polgári leányiskola 1909. évi számadása a szám-vevőszékhez tétetik.

46. A sárosmezői l. egyház anyásítása ez idő szerint nem eszközölhető.

47. Csomár József ungpinkóci tanítónak a Diós-alap öt illető kamatja kiadandó.

48. Móre Elek követelésére nézve mult gyűlésünk 16/g. pontjának volt pénztárnok — bírság terhe alatt — eleget tenni felhivatik.

49. A nagyszeretvai egyházat a Szilágyi végrendeletben tett hagyomány elfogadására felhatalmazza az egyházmegye.

50. Ungtarnóc és Ördarma jogviszonya megállapíttatik.

51. Egyházmegyei pénztár ügyviteli és kezelési — szám-vevőszék szervezeti és ügyviteli szabályzata.

52. A magasrévi templomépítés ügyben bizottság küldetik ki.

53. A tizaásványi iskolára vonatkozó jelentést az egyházmegye tudomásul veszi.

54. Az ungvári lelkésznek az ungvári középiskolákban a ref. hittani órák csoportosításáról szóló jelentését az egyházmegye jóváhagyólag tudomásul veszi.

55. A tizaásványi lelkész jelentése az egyház egy hold földjének bekebelezéséről tudomásul vétetik.

56. Az egyházlátogatási járások új beosztását az egyházmegye megerősíti.

57. Az iskei egyházi föld bérbeadását az egyházmegye tudomásul veszi.

58. Virág Józsefnek a vajáni temetőről szóló jelentése tudomásul szolgál.

59. A zahari l. egyház anyagi ügyeit az egyházlátogatóság fogja megvizsgálni.

60. Az iskei egyháznak megengedi az egyházmegye, hogy önmaga által létesített tőkepénzét építkezésre felhasználja.

61. A szobrác-tibai templom felszentelése tudomásul szolgál.

62. A ker. gy. 45. sz. határozatára a lelkészek figyelmét az egyházmegye felhívja.

63. A ker. gy. 46. sz. határozatára az ungi egyházmegye véleménye.

64. A ker. gy. 53-ik pontja a lelkészek figyelmébe ajánltatik.

65. A ker. gy. 54-ik pontja alapján a kántori fizetésre adott vélemény.

66. A ker. gy. 55-ik pontjára az iskolaszéki elnökök figyelmét az egyházmegye felhívja.

67. Hitelesítő bizottság választása.

68. Jelentés adással hátrálékosok.

69. Jegyzőkönyv meghitelesítése.

II. Birósági ügyek.

a) *Fegyelmi.*

I. Kiss Lajos veskóci tanító feddésre ítéltetik.

b) *Közigazgatási bírósági.*

II. Gortvay Dániel és Ferenc templomi székperük felebezése elutasítottatik.

III. A pallói egyház és Enyedy Lajos ügye békés megoldást nyer.

IV. Urbán Mihályné kérelmével elutasítottatik.

V. Stépán László pályini egyházttag egyházi adója 25°-ban állapítottatik meg.

VI. Móré Gábor és Halász Lajos ügyében a további eljárás megszüntettetetik.

VII. M. Kovács József bési egyházttag és a bési presbiterium vitás ügyök békés elintézését nyer.

VIII. Az elkésetten beadott bajánházai és magasrévi vitás ügy az időszaki bírósághoz utasítottatik.

Betűrendes mutató,

hogy a közgyűlésből mely pontok, kiket érdekelnek.

- BacsKay Sámuel 2.
Bernáth Zoltán 12, 52.
Bés 10, 11.
Csicsér 41.
Csomár Béla 11.
Csomár József 15, 47.
Csongor 30 a.
Egyházakat általában 17, 22,
25, 56, 65.
Egyházlátogatókat 30 h.
Esperes 1, 12, 23, 25, 30 h,
67, 69.
Eszeny 9.
Épit. biz. 22, 38, 39, 40,
41, 42.
Feké Kálmán 16.
Felsőőröcse 7.
Gondnok 1, 12.
Halász Lajos 16.
Hegyi György 4, 52, 67, 69.
Iske 31, 40, 57, 60.
Iskolákat 23, 24, 30, 30/d,
e, 66.
Kisdobrony 30/a.
Kisgejőc 30/b.
Kisráti 30/c.
Komjáthy Gábor 4, 12, 54,
67, 69.
Korláthelmec 30/a, b, c.
Kovács Dániel 12, 67, 69.
Kovács István 2.
LácZay József 14, 15.
Lelkészeket 17, 20, 25, 62,
63, 64, 66.
Magasrév 52.
Magyar Bertalan 4.
Maksa József 3, 12, 67, 69.
Mátyás István 16.
Minay István 1, 12, 67, 69.
Minaj 42.
Molnár Ferenc 5 a.
Molnár Béla 16.
Móré András 16.
Móré Elek 48.
Nagygejőc 13, 30 a.
Nagykapos 30 b.
Nagy Sándor 5.
k. Nagy Sándor 12.
Nagyszeretva 49.
Németh Péter 12, 67, 69.
Ozsváth Endre 37.
Ördarma 50.
Pataki Pál 12, 67, 69.
Pályin 16, 31, 39.
Pénztárnok 51.
Sárosmező 46, 30 a.
Sulyok Dezső 16.
Szabó Endre 4, 67, 69.

- Szabó Lajos 4, 67.
Szabó Zoltán 12, 67, 69.
Id. Szakal István 6.
Ifj. Szakal István 12.
Szalóka 8, 13, 31, 38.
Számvevőszék 30c, 45, 51.
Szilágyi Sándor 12.
Szobránc-Tiba 61.
Szőlőssy Gyula 4, 52.
Tanítókat 23, 24, 29, 30,
30d, 30e, 37, 43, 44.
Tiszaágtelek 30a.
Tiszaásvány 30a, 30c, 53, 55.
Tiszasalamon 16, 30a, 30c.
Tóth Lajos 4, 52.
Ungmogyorós 13, 16.
Ungnyarád 31.
Ungpinkóc 16, 30c, 33.
Ungtarnóc 50.
Vajkócmátyóc 31.
Vámoslucska 16.
Veskóc 30b, 30c.
Virág József 2, 48, 58.
Zahar 16, 59.
-

